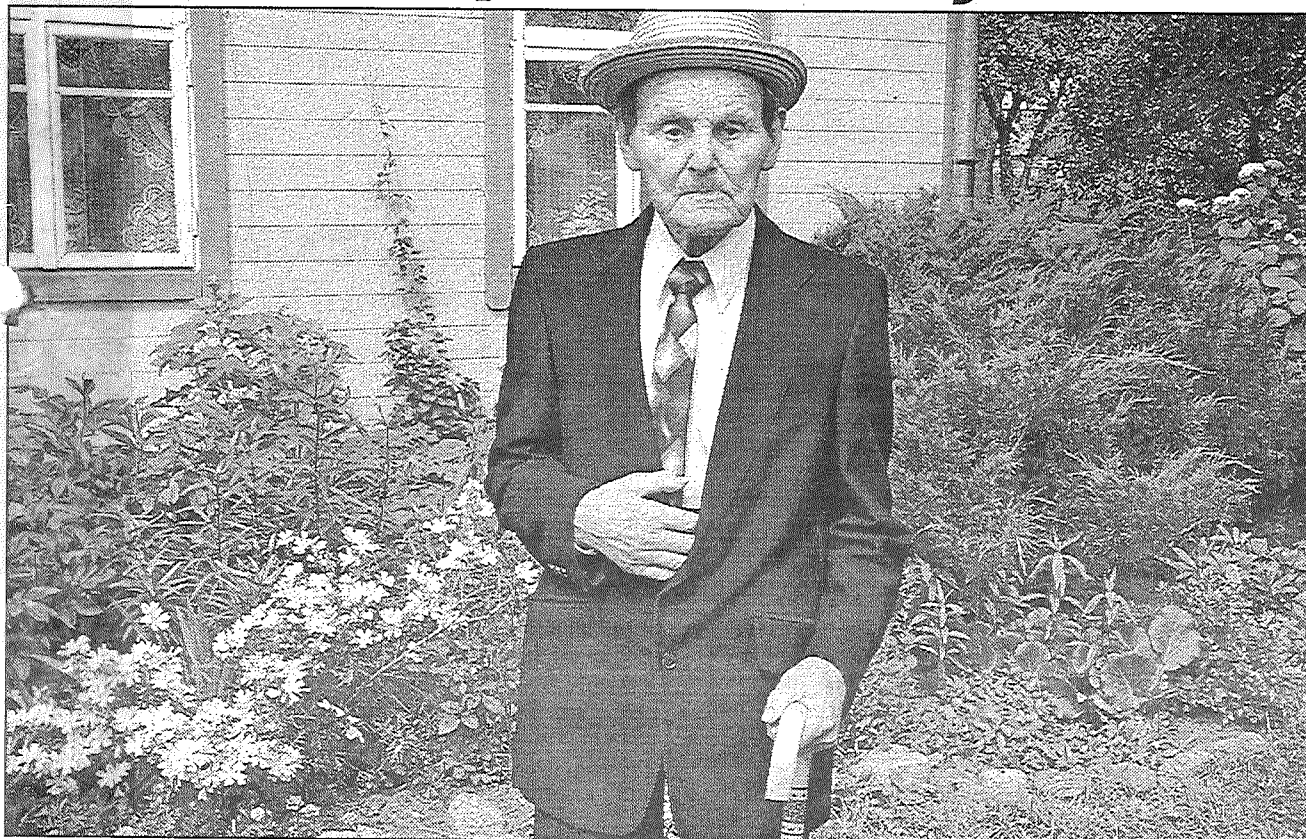

Ignats Pabērzs:

«Doncoj, puika, maladoj,
kamer papieži daloj!»

● Par ko man Dieviņš tādu lepnu dāvanu devis – līdz simts gadiem nodzīvot, brīnās šīsdiēnas jubilārs, Vārķavas pagasta Pilišķu iedzīvotājs Ignats Pabērzs. Lai jums, sirmāis Pabērzu tēv, daudz saulainu un priecīgu dienu — vēl «Novadnieks» Foto: M.Rukosujevs

Nodzīvot simts gadus, pieredzēt divus paaugļus, baudīt priekus un izjust bēdas, likteņa vadītā, ceļot pāri jūrām un okeāniem, skumt ilgās par dzimtenes bērziem un atgriezies atpakaļ tēvu zemē, — tā ir Dieva dāvana, kas lemta retajam no mums. Tas laikam tāpēc, ka mana sirds vienmēr tiekusi uz

debesīm, pie Dieva, stāstot par savu raibo mūžu, uzsvēr jubilārs – sirmāis vīrs **IGNATS PABĒRZS** no Vārķavas pagasta Pilišķiem.

Tieši pirms simts gadiem, 1902. gada 6. jūlijā Vārķavas pagasta Rusiņu sādžā Marijai un Jānim Pabērziem piedzima pirmais dēls. Viņam vecāki deva vārdu Ignats. Vēlāk pasaulē nāca

vēl seši bērni, bet nevienam Dieviņš nebija vēlējis tik garus gadus nodzīvot. Tik garus, smagus un dažādu pārdomoju pilnus, kā to nācies pieredzēt Pabērza kungam. Dažs mierīgi vada savas dienas dzimtajā pusē, ne nieka nezinot par to, kas notiek desmit vai simts kilometrus tālāk. Ignatam Pabērzam nācies dzīvot arī

Krievijā, Polijā, Vācijā, bet visilgāk – Amerikā, konkrēti Amerikas Savienoto Valstu Indianapolis štātā. Visu laiku esmu bijis muzikants un dziedātājs, arī svešās zemēs dziedādams staigāju, lai vieglāk ap sirdi būtu, viņš saka.

Turpinājums 3. lappusē.

**SABIEDRĪBAS VESELĪBAS
AGENTŪRA INFORMĒ**

Uzmanību, infekcijas perēklis!

Sabiedrības veselības agentūra (SVA) informē, ka reģistrēti vismaz 7 savstarpēji saistīti akūtas zarnu infekcijas gadījumi Preiļos.

Veicot epidemioloģisko izmeklēšanu, noskaidrots, ka saslimušie piedalījās bērnu mielastā 28. jūnijā Preiļu kafejnīcā «Viesu māja pie Pliča». Pirmie saslimšanas gadījumi viesiem reģistrēti 1. jūlijā.

Saslimušas personas vecumā no 12 līdz 70 gadiem. Slimniekiem bija šādi simptomi — caureja, paaugstinā-

ta ķermeņa temperatūra, vemšana un sāpes vēderā. Visi ārstējās ambulatori. Pēc sākotnējās aptaujas rezultātiem ir zināms, ka akūtas zarnu infekcijas pazīmes bija vairākiem viesiem, kuri nav griezušies pēc medicīniskās palīdzības.

Kafejnīcā veikta epidemioloģiskā izmeklēšana ar laboratoriskās izmeklēšanas metodēm. Par notikušo informēts Pārtikas un veterinārais dienests.

Noskaidrots, ka bērnu mielasts minētajā kafejnīcā rīkots 27. jūnijā 50 viesiem un

28. jūnijā 80 viesiem. Bēru mielastos piedalījušies cilvēki, kuri dzīvo dažādās Latvijas administratīvajās teritorijās. Ir zināms, ka bija viesi no Rīgas, Daugavpils, Jēkabpils, Aizkraukles, Jelgavas, Talsu un Tukuma rajoniem. Tāpēc SVA aicina cilvēkus, kas piedalījušies mi-

nētajos bērnu mielastos, zarnu infekcijas simptomu parādīšanās gadījumā griezties pie ārsta, informējot par iespējamo saistību ar konkrēto uzliesmojumu.

Epidemioloģiskā izmeklēšana turpinās.

**Zane Ontužāne,
SVA preses sekretāre**

Redakcijas piebilde. Pārtikas un veterinārā dienesta rajona nodaļā «Novadnieku» informēja, ka kafejnīca «Viesu māja pie Pliča» no 2. jūlija ir slēgta uz dezinfekciju. Notiek apsekošana, noņemti paraugi analīzēm, darbinieki tiek pārbaudīti. Par rezultātiem Pārtikas un veterinārais dienests informēs nākamnedēļ. Noskaidrots, ka pēdējo divdesmit gadu laikā šādi infekcijas gadījumi rajonā nav bijuši.

**Ja neesat abonējuši
«NOVADNIEKU»,
varat to iegādāties Preiļos**

veikalā «Vektra-2» (Celtņieku ielā 2),
IU «Volkovs» pārtikas veikalā
(Rēzeknes ielā 2),
«Beta» (Brīvības ielā 2),
IU «Vlad» veikalā (Pils ielā 10a),
«Pie Jura» (Rēzeknes ielā 32),
veikalā «Izvēle» (Daugavpils ielā 62) un
veikalā «Kārums» (Celtņieku ielā 2).

ZIŅAS

Preiļu rajona iedzīvotāji var saņemt jaunās pases

Šonedēļ, tieši desmit gadus pēc pirmo Latvijas Republikas pasu izsniegšanas, Preiļu rajona iedzīvotāji jau varēja saņemt jaunā parauga personu apliecinošos dokumentus. Kā «Novadnieku» informēja Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Preiļu rajona nodaļas vadītājs Pēteris Upenieks, dažu dienu laikā saņemti piecdesmit iesniegumi. Rajona iedzīvotāji vēlas saņemt gan LR pilsoņa, gan nepilsoņa pases. Interese par jaunajiem dokumentiem ir liela. No 1. līdz 3. jūlijam jauno dokumentu saņemšanai PMLP nodaļās bija saņemti jau gandrīz pieci tūkstoši pieteikumi. 5. jūlijā PMLP Preiļu nodaļā pirmo jaunā parauga pasi saņēma divpadsmitgadīgā Preiļu novada iedzīvotāja Ieva Utināne.

Vērtē sējumus un stādījumus

Viļānu selekcijas un izmēģinājumu stacijā notikušajās lauka dienās Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) Latgales reģionālās nodaļas speciālisti pētīja un salīdzināja dažādu kultūru sējumus un stādījumus, kuros izmantoti jaunākie augu aizsardzības līdzekļi. Lauku dienas tika organizētas sadarbībā ar firmām «Aventis» un «Bayer», un to laikā tika vērtēti rudzu sējumi, kuros lietots herbicīds *Sekator* un pretveldres preparāts *Cerone*. Tika novērtēta herbicīda *Sekator*, kā arī fungicīdu *Rombušs* un *Folikūrs* ietekme uz kviešiem un fungicīdu *Falkons*, *Vista*, kā arī pretveldres preparāta *Cerone* efekts miežu sējumos. Viļānu kartupeļu laukos šogad veiksmīgi izmēģināts herbicīds pret nezālēm *Titus*. Speciālisti izvērtēja slimību un kaitēkļu izplatību, un atzina, ka īpaši labus rezultātus devusi pretveldres preparātu lietošana, kas miežus un rudzus arī šīsvasaras lielajās lietavās un vējā pasargāja no sagulšanas. Bija iespēja aplūkot arī firmas «Valtra» lauksaimniecības tehniku.

Pošas uz konferenci par zemniecību

Zemkopības ministrija 10. jūlijā Rēzeknē rīkos reģionālo konferenci «Mūsdienu Latvija un zemnieks – iespējas un izaicinājumi», uz kuru zemkopības ministra Ata Slaktera ielūgumu saņēmis arī Līvānu novada zemnieks un domes deputāts Andris Vaivods. Konferencē tiks runāts par lauksaimniecības nākotni Latvijā, subsīdijām, intervenci, nodokļu politiku un citiem aktuāliem jautājumiem. Ielūgumus uz konferenci saņēmuši arī citi Preiļu rajona lauksaimnieki.

«Latgales intelīģence par Latgales atmodu!»

Ar šādu devīzi 12. jūlijā pulksten 11.00 Daugavpils rajona padomes telpās notiks Latgales intelīģences I konference, kuru sadarbībā ar Latgales reģiona komercstruktūrām rīko žurnāls «Latgale» un aicina tajā piedalīties ikvienu interesentu.

Konferences laikā tiks nolasīti referāti par problēmām, kuras Latgalē ir aktuālas, kā arī notiks uzstāšanās par novada sabiedrības integrācijas, multikulturālisma, izglītības un kultūras mantojuma saglabāšanu.

Konferences noslēgumā tiks sagatavoti divi dokumenti — aicinājums Latgales iedzīvotājiem un aicinājums 7. Saeimas deputātiem, kuri gatavojas startēt 8. Saeimas vēlēšanās.

Sīkāku informāciju par konferenci ikviens interesents var saņemt žurnāla «Latgale» redakcijā, kā arī izteikt priekšlikumus, iesniegt referātus un pieteikties debatēs. Tālruni 54-28226 vai 54-20520.

NACIONĀLĀS ZINĀS

Baltijas valstīm ir labas izredzes iestāties NATO

ASV senatoru delegācija Latvijā ieradusies, lai 5. un 6. jūlijā piedalītos NATO dalībvalstu premjerministru sanāksmē. Šī ir pēdējā tik augsta līmeņa sanāksme pirms 20.-22. novembra, kad Prāgā alianses galotņu konferences laikā gaidāms paziņojums par NATO paplašināšanu un jaunu valstu uzņemšanu. Patreiz ASV senatori ieradusies kā novērotāji, lai vēlāk saviem kolēģiem vēstītu par NATO kandidātvalstu gatavību pievienoties aliansei. ASV delegācijas vadītājs pēc tikšanās ar Baltijas valstu prezidentiem žurnālistiem sacīja, ka Baltijas valstīm ir labas izredzes iestāties NATO jau šī gada novembrī, jo to attīstībā vērojams liels progress un visas trīs valstis ir izpildījušas visus iestāšanās kritērijus.

Vētra nogalina divus cilvēkus

Vētra, kas ceturtdien trīs stundu laikā pārtraucās pāri Latvijai, Valmieras rajonā nogalināja vienu meiteni un Rīgā kādu vīrieti, taču saudzēja bērnu, kura ratiņus viņš stūma. Vēl astoņi cilvēki Rīgā nonākuši slimnīcās. Kritošie koki traucēja arī dzelzceļa un auto satiksmi, bojāti elektrības vadi. Kopējie pēkšņi uznākušās vētras zaudējumi vēl tiek apzināti.

Formāli šķēršļi liedz informēt par bīstamu pārtiku

Latvijas Pārtikas centrā ir saņemti vairāku valstu brīdinājumi par vēža šūnu attīstības veicinošas vielas — benzpirēna — paaugstinātu daudzumu no Spānijas eksportētā olīvēļļā, ziņo «Diena». Lai to novērstu, Spānijā nekavējoties ieviestas stingras prasības benzpirēna ierobežošanai, taču ir zināms, ka kaitīgā viela var būt citos ne vien importa, bet arī pašmāju ražojuma pārtikas produktos. Patērētājiem par to informācija netiek sniegta, jo Latvijas likumdošana šajā jomā vēl nav sakārtota, nepastāv ne benzpirēna koncentrācijas ierobežojumi, ne arī prasība to ierakstīt produkta marķējumā.

Mediķi domā streikot arī jūlijā

Latvijas veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrība, visticamāk, rīkos streiku arī 18. jūlijā, jo netic, ka Ministru kabinets varētu atbalstīt mediķu iesniegtās prasības par finansējumu veselības aprūpei. Ārsti gaidīs valdības atbildi līdz 13. jūlijam, bet 16. jūlijā galīgi lems par streika norisi. 18. jūlijā paredzētajā streikā mediķi visā Latvijā arī dosies ielu gājienos, bet Rīgā piketēsot pie valdības ēkas, ziņo BNS.

BSE risks arī Latvijā

Loti iespējams, ka BSE jeb govju trakuma slimība inkubācijas stadijā ir arī Latvijā liellopu ganāmpulkā un pirmo lošu saslimšanas gadījumu apstiprināšanās ir tikai laika jautājums. Šādu atzinumu otrdien publicējis no ES institūcijām neatkarīga zinātniskā komiteja, kurā strādā zinātnieki no ES valstīm. Saskaņā ar ziņojumu Latvija ietilpst 3. un 4. riska grupā, kur 1. grupas valstīs BSE saslimšanas iespējamība ir viszemākā, bet 4. grupas valstīs — visaugstākā. Visaugstākā riska grupa ir Lielbritānijā un Portugālē, viszemākā Brazīlijā, Argentīnā un Austrālijā.

Daudz pārkāpumu tirdzniecībā

Pastiprināti kontrolējot ātri bojājošos produktu uzglabāšanu un tirdzniecību kā veikalos, tā arī tirgos un atklāta tipa sabiedriskās ēdināšanas iestādēs, Pārtikas un veterinārais dienests pagājušās nedēļas laikā ir konstatējis 400 pārkāpumu pārtikas aprītē. Konstatēts, ka, uzglabājot pārtiku, netiek ievēroti temperatūras režīmi (227 gadījumi), bet 68 gadījumos liegts produkciju pārdot. Kopumā aizliegts pārdot vairāk nekā tonnu produkcijas, visvairāk — kūpinājumu, desas un pastētes. Vairāk pārkāpumu konstatēts Rīgā, visbiežāk Centrālrigū, Kengaragā, Čiekurkalnā un Kauguru tirgos. Mazāk pārkāpumu ir Latvijā rajonos.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».
Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@apollo.lv.
Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),
1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),
1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.
Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

PROBLĒMA

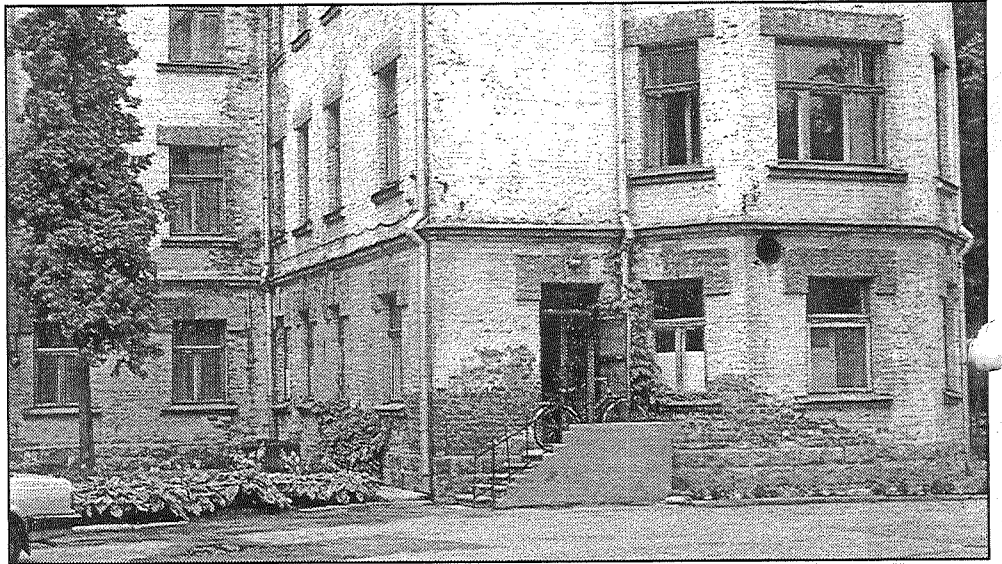
Deputāti lauž šķēpus. Līvānu slimnīcas sertifikācijai naudas nav

Līvānu slimnīcas sertifikāciju, kas uzskatāma par apliecinājumu slimnīcas atbilstībai obligātajām prasībām, vajadzēja veikt līdz 1. jūlijam. Pretēja gadījumā slimokase ar šo iestādi līgumu neslēdz, līdz ar to tajā nevar veikt medicīnisko aprūpi. Šodien ir 6. jūlijs. Līvānu slimnīca vēl strādā. Pagaidām...

Aizvadītajā nedēļā notikusajā Līvānu novada domes sēdē jautājums par līdzekļu piesaisti Līvānu slimnīcas sertifikācijas vajadzībām nebija iekļauts, taču apiet akūto problēmu deputātiem neizdevās un slimnīcas jautājums plaši tika iztirzāts pēc domes sēdes. Neiztika arī bez asiēm pārmetumiem un aizvainojošām replikām, jo, šķiet, ka ikvienam no domniekiem bija skaidrs, ka slimnīcas slēgšanas gadījumā atbildība būs jāuzņemas katram no viņiem.

Līvānu slimnīcas direktore Irāida Glušņonoka puda satraukumu par slimnīcas nākotni, jo pagaidām ir pieņemts vienīgi lēmums par kredīta ņemšanu Valsts kasē sertifikācijas vajadzībām, taču naudas, lai uzsāktu sertifikāciju, nav. Šobrīd ir iesniegti dokumenti sertifikācijai, un tajā tiks vērtēti trīs kritēriji: kadri (viņu specializācija, sertifikāti), tehnoloģijas (aparātūra) un telpu atbilstība. Nevienā no tiem atlāides netiek pieļautas. Vai nu ir vai nav. — Labākajā gadījumā līgumu ar slimokasi izdosies pagarināt vēl uz pusgadu, bet, ja lietas ar naudas piešķiršanu tiks vilktas garumā, Līvānos slimnīcas vairs nebūs. To varu pateikt viennozīmīgi. Kurš uzņemsies atbildību — iestādes vadītājs, deputāti? Katrā gadījumā iedzīvotāji mums par to galvu neglaudīs. Savu iespēju robežās ir veikti ieguldījumi, piemēram, neatliekamajai palīdzībai, bet mēs atduramies naudas trūkumā. Ja neatrodam līdzekļus, slimnīcā paliks vairs tikai laboratorija un rentgens, kur jau agrāk ieguldīti iestādes līdzekļi. Vairāk arī nekas.

Domes vadītājs Visvaldis Gercāns deputātiem paskaidroja, ka viss, kas iespējams, jau ir izdarīts. Rajona padome norakstījusi 4000 latu slimnīcas kredītu, ir saņemta humānā palīdzība, no

● Neskatoties uz to, ka šī gada Līvānu novada domes budžetā ir aptuveni 180 tūkstoši latu pieaugums, pašvaldībai nav nepieciešamo 25 000 latu, lai slimnīca varētu sertificēties un strādāt.

budžeta piešķirti 10 000 latu, ir domes lēmums par kredīta ņemšanu 25 000 latu apmērā Valsts kasē. Jūnijā Finanšu ministrijai ierēdņi atradās atvaļinājumā un Pašvaldību aizmēģumu pārraudzības padome darbu atsāks tikai jūlijā. Tiesa, arī tad nav garantijas, ka kredīts tiks izsniegts, jo pašvaldībām atvēlētais kredītlimits esot izsmelts. Pašvaldība drīkst ņemt kredītu tikai Valsts kasē, savukārt uzņēmums «Līvānu slimnīca» to varētu darīt arī citās kredītiestādēs, bet negatīvās bilances un parādu dēļ tas nebūs iespējams.

Šāda atbilde, kas būtībā liecina par strupecu un to, ka atliek tikai pasīvi gaidīt, neapmierināja vairākus citus deputātus un burtiski ielēja eļļu uguni. Deputāts Jānis Klauzš šādu atbildi uzskatīja par nepieņemamu, uzsvērot, ir jāšķir neatliekamam un mazāk svarīgiem uzdevumiem. Viņš aicināja deputātus atcerēties budžeta pieņemšanas gaitu gada sākumā, kas pirmajā budžeta projekta variantā slimnīcas vajadzības vispār nebija iekļautas un tikai pēc vairākkārtējiem draudiem nebalsot par šādu budžetu, līdzekļi slimnīcai tika iekļauti. To, ka līdzekļi sertifikācijai būs jāatrod, deputāti zināja jau pērnā gada nogalē. Diemžēl vēl šobrīd nekur tālāk par runāšanu nav tikts.

— Gribu uzdot jautājumu pēc būtības. Vai novadam vispār slimnīca ir vajadzīga? Ja tā nav vajadzīga, tad to, deputāti, saviem vēlētajiem skaidri arī pateiksim. Poliklinikas mums vairs nav. Par to atbildība būtu jāuzņemas iepriekšējās domes deputātiem un tās vadītājam. Ja

strādāsim tā, kā tagad, drīz nebūs arī slimnīcas. Tās būs sekas visu mūsu, cienījamie deputāti, darbībai. Mēs visi esam atbildīgi iedzīvotāju priekšā, taču mēs vienaldzīgi noklausāmies, kā domes priekšsēdētājs mums stāsta par problēmām. Pa šo laiku kredītu ir paņemts ļoti daudz, spriežam pat par to, vai būtu jānodrošina nauda filmas uzņemšanai, kas veidotu Līvānu tēlu. Par kādu tēlu mēs runājam, ja cilvēkiem būs jābrauc uz Daugavpili vai Jēkabpili ārstēties.

V.Gercāns savukārt pūlējās skaidrot, ka nevienu gadu aprīlī nav beidzies kredītlimits pašvaldībām, un neuzņēmās atbildību par notikumu vienīgu uz sevi, atgādinot, ka aicinājis arī savu vietnieku J.Klauzšu strādāt kopā, taču aicinājums neesot uzklausīts.

Tomēr J.Klauzš puda uzskatu, ka līdzekļu meklēšana ir domes vadītāja pienākums. Neskatoties uz to, J.Klauzš savu pilnvaru robežas meklējis iespējas uzlabot slimnīcas finansu situāciju: ir panākta vienošanās ar Valsts ieņēmumu dienestu, ka slimnīcas parādu piedziņa tiks atlikta. — Ir ievadītas sarunas, lai pēc Saeimas vēlēšanām Līvānu slimnīcas nodokļu parādi tiktu norakstīti, taču slimnīcai līdz šim vēlēšanām ir jāizdzīvo. Gribu atgādināt, ka līdzīgā ceļā no nodokļu parādu nastas jau pagājušajā gadā atbrīvojušās vairākas slimnīcas citviet Latvijā, diemžēl Līvānu slimnīcas to vidū nebija, — sacīja J.Klauzš.

Izskanēja pat priekšlikums grozīt pašvaldības šī gada budžetu un, samazinot

«Ne dzīvot, bet veselam būt ir dzīve.»

Martiāls

izdevumus kādā citā sadaļā, atvēlēt tos slimnīcai. Negaidot «pacēlās» arī jautājums par to, ka, salīdzinot ar 2001. gadu, šī gada budžetā līdzekļu pieaugums bija vairāk kā 16%, taču nav skaidrības, kādām pozīcijām palielinājums novirzīts. Un tas ir visai iespējams — ap 180 tūkstošiem latu, pret kuru slimnīcai vajadzīgie 25 tūkstoši tādā veidā ir. Deputāts Andris Vaivods domes vadītājam pieprasīja skaidrojumu par šo līdzekļu izlietojumu. V.Gercāns solīja sagatavot dokumentu pēc nedēļas, tas nozīmē, 4. jūlijā. Kā pārliecinājās «Novadnieks», noteiktajā dienā A.Vaivodss skaidrojumu vēl nebija saņēmis.

Aizvakar «Novadnieks» sazinājās arī ar slimnīcas direktori I.Glušņonoku, kura pastāstīja, ka sertifikācijas dokumentācija ir iesniegta, arī līgumu ar slimokasi ir izdevies pagarināt un jāgaida nākošā nedēļa, kad varbūt būšot skaidrība par kredīta saņemšanu. Pašlaik slimnīcā strādā, vienīgi ķirurģiskā nodaļa ir slēgta, jo ķirurgs ir atvaļinājumā. Direktore piebilda, ka pēc 1. augusta gan būšot savādāk, taču nekonekretizēja, kas īsti mainīsies pēc mēneša.

Domes priekšsēdētājs V.Gercāns «Novadniekam» telefoniski paskaidroja, ka esot zināms, ka aizmēģumu un garantiju pārraudzības padomes sēde būs 10. jūlijā, taču neesot zināms, vai Līvānu slimnīcas jautājums tiks iekļauts darba kārtībā. Padome visus jautājumus izskatīs, taču pat priekšlikums grozīt pašvaldības šī gada budžetu un, samazinot

G.Kraukle

INFORMĀCIJA, REDAKCIJAS SLEJA

Ignats Pabērzs: «Doncoj, puika, maladoj, kamer papieži daloj!»

Sākums 1. lappusē.

Ari tagad Pabērza tēvs uzrauj pa meldiņam. Balss gan vairs nav tik skanīga kā jaunības dienās, taču dziesmu vārdi atmiņā saglabājušies un luste dziedāt arī ir.

Pabērzi Rusijos skaitījās lieli un spēcīgi saimnieki. Zemes bija vairāk nekā 50 hektāri, laba māja, krietnas saimniecības ēkas. Un lopi – lopi bija, kā nevienam visā tuvākajā apkaimē. Šķirnes ķēves, varenī ērzelī, govīs, ūļi un aitas. Pat vistas esot bijušas iepirktas un atvestas no Vācijas. Kad Ignatam bija 14 gadi, vecāki nopirka zemi toreizējā Jasmuižas pagastā. Novoseljē vēl tagad saglabājies šķūnis, ko cēlis Ignats tēvs. Uz jauno māju vietu ģimene pārveda mantību, bērni kopā ar tēvu un māti palīdzēja pārdzīt arī lopus. Sāka iekārtot saimniecību. Vispirms būvēja kūti, visu pa jaunam, moderni, ierīkoja ventilācijas sistēmas, uzlika šifera jumtu. Tas esot bijis liels retums, zemiņki ne tikai no apkārtnējam sādžām, bet pat no galvaspilsētas puses braukuši jauniešiem lūkoties. Ignats kopā ar brāļiem un māsām auga ar visiem lielajiem darbiem pa visu dienu. Gadi pagāja ātri, 1927. gada februārī Jasmuižas baznīcā notika laulību ceremonija, kur Dieva priekšā Ignats Pabērzs un Veronika

Elste teica viens otram jāvārdū. Toreiz jau tas bija pavisam savādāk, — ja reiz esi izvēlējies dzīves draugu, tad līdz kapa malai. Tā bija arī viņiem. Nevieni nezināja un ne iedomājies nevarēja, ka liktenis ģimeni aizvedīs tūkstošiem kilometru tālu prom no dzimtas ligzdas, ka Veronikai mūža mājas nāksies atrast svešā zemē aiz okeāna, kur pat akmeņi zem kājām un mākoņi debesīs liekas sveši un nepazīstami.

Bet līdz Otrajam pasaules karam vēl bija daudz notikumu priekšā. 1928. gadā bija jāsaģaida pirmdzimta meita Veronika Helēna, 1934. gadā pasauli ieraudzīja dēls Jānis, pēc pieciem gadiem Jāzeps. Ignats mājās saimniekoja pēc tā laika lauksaimniecības modernākajām prasībām. Lopi – tikai šķirnes, sējumi – tāpat. Sapirkta jaunākā tehnika un ierīces, tika domāts par perspektīvu un attīstību.

Taču situācija mainījās. Vispirms sabiedriskās iekārtas maiņa nāca no austrumiem, vēlāk no rietumiem. 1944. gada jūlijā Pabērzu ģimene bija spiesta atstāt dzimteni. Ignats kopā ar sievu un trim bērniem, ņemot līdzi nepieciešamākās mantas, devās uz Rīgu. Kādu laiku nevarējuši tikt uz kuģa, divus mēnešus pa jūrmalas kāpām esot slapstījušies un zem klajas debess nakšņo-

juši, kamēr oktobrī kāds kuģis viņus tomēr uzņēmis. Lielajā steigā un burzmā saimnieki ar traukiem iekritis ūdenī. Bet tas jau būtu bijis mazākais ļaunums, pēkšņi pamanijuši, ka jaunākais dēls palicis krastā. Laikam Dievs palīdzējis, jo bērnu atraduši un laimīgi nogādājuši uz kuģi. Toreiz par šīm lietām neko nedomājuši, bet tagad gan liekoties, ka tās bijušas likteņa padotas zīmes, ka nāksies atgriezties mājās.

1945. gada maijā Pabērzu ģimenē, tas bija jau Vācijā, piedzima jaunākā meita Valentīna. Sirmās virs nemaz nevēlas atcerēties to sūrumu, rūgtumu un izmisumu, ar ko nācās cīnīties vāczemē, lai izdzīvotu paši un bērni. Bads, aukstums, utis, ko gluži vai saujām varēja raust no ķermeņa. Pēc deviņiem gadiem Pabērzi nokļuva Amerikā. Pamazām iedzīvojās svešajā zemē, bērni apguva valodu, izmācījās, iekārtojās dzīvē jau pēc sava prāta. Pabērzu tēva mazdēli ir amerikāņi, tomēr viņš ir pārliecināts, ka pušiem dziļi sirdī atvēlēts kāds stūrists arī vecātkā dzimtenei Latvijai. Viņiem tā ir eksotiska un sveša zeme, gluži cita pasaule. Te var izmēģināt, kā tas ir ar zirga arklū vāgot kartupeļu lauku, te var brīst pa rasotu zāli un ezerā makšķerēt zivis. Bet palikt un iesakņoties?.. Laikam jau tā

ir velta cerība.

Ignats Pabērzs uz Latviju atbrauca pirms gadiem desmit, lai nokārtotu zemes mantojuma lietas. Tā izrādījās atgriešanās mājās. Visus šos gadus viņš mitinās pie savas māšas Apolonijas meitas Monikas Šaršunes Vārkavas pagasta Pilišķos. Pirms savas jubilejas sarunā ar «Novadnieka» žurnālistiem Pabērza kungs gluži kā pērles bārsta atmiņu ainas par senajiem notikumiem, cilvēkiem. Daudzreiz dzirdam viņu pieminam Dieva vārdu. Nekad, nekur un nevienā darbu es neesmu uzsācis bez lūgšanas un krusta zīmes, viņš saka un piemetina, ka Dievs visiem cilvēkiem viens. Vienalga, kādā valodā tu runā, neizmirsti pacelt acis pret debesīm un noskaidrot lūgšanu.

Pirms fotografēšanās Ignats Pabērzs dodas uzvilkt goda kārtu. Spītīgs vīrs, nemaz neļauj sevi aiz elkoņa pieturēt. Uz kāpj uz lieveņa un paliela sevi, re, kur varonis!.. Pēc brīža viņš jau nāk atpakaļ – balts kreklis, lepnis uzvalks un salmu platmale galvā. Nemaz nepateiksi, ka simts gadi jau nodzīvoti. Jubilārs piemiedz ar aci, piesit kāju pret grīdu un nodzied: «Doncoj, puika, maladoj, kamer papieži daloj!» Ar skaudību nodomājam, kaut nu mēs tā varētu.

L.Kirillova

NOVADNIEKS

Jūsu jautājumus un ierosinājumus katru darbdienu uzklāsim pa tālr. 1-53-07056.

Cūkēdiena spaiņa teorija Latvijas valstī

Pagājušās nedēļas nogalē sabiedrība uzvirvoja kaislības ap «Latvijas kuģniecības» akciju izsoli. Aresta uzlikšana pārdotajām akcijām un tiesvedības procesa uzsākšana liecina, ka šajā lietā ir daudz neskaidrību. Centrālie preses izdevumi aizgūtnēm raksta par kuģniecības virtuālajām akcijām, par Rīgas Fondu biržas vadības skaidrojumiem, publicē 25. jūnija izsoles dienas notikumu hronoloģiju un sūkstās par to, ka, lai gan izsoles dažu stundu vērtība mērāma vairāk nekā desmit miljonus latu, informācija par tiem kļūst aizvien skopāka. Un par to arī nav ko brīnīties, jo runa taču ir par naudu. Lielu, ļoti lielu naudu. Bet naudai, kā zināms, ir tendence būt visai netīrai un ielīst nepavisam ne tur un ne tiem mērķiem, kam tā domāta. Nemot vērā mūs neatkarīgās valsts nedaudz vairāk kā desmit gadus ilgo pieredzi naudas lietās, sabiedrība pat negribot jau izveidojusi viedokli, ka valdība, parlaments, tiesībsargājošās instances, nemaz nerunājot par lieliem un pavisam maziem ierēdņiem dažādos amatos, pret naudu nespēj būt vienaldzīgi. Tas taču vienmēr ir par maz – aldziņas mazas, gribēšana liela.

Tā nu arī sanāk, ka ik pēc brīža kļūst zināmi aizvien jauni un jauni fakti par krāpšanām, šmalkšanām, kukuļiem un kukuļīšiem. So pirmdien par kukuļņemšanu aizturēts Rēzeknes rajona prokuratūras prokurors, viņš tiek vainots, ka, būdams valsts apsūdzības uzturējais krimināllietā par patvaļīgu koku ciršanu, pieprasījis un saņēmis no tiesājamā 200 latu kukuļi. Pedējā mēneša laikā tas ir jau otrais prokurors, kas šādā kārtā apraipījis savu mundiera spīdīgās poga. Atliek tikai brīnīties, vai tiesām valsts amatpersonām viņu vara liekas tik pārliecinoša un iespējas palikt nesodītām tik drošas, ka pat iepriekšēja pieķeršana nelikumības neatur no tādas prettiesiskas rīcības kā kukuļņemšana. Izrādās, ka Rēzeknes prokuroram jau pērn bijis piemērots disciplinārsods par pienākumu tīšu nepildīšanu.

Latvijas sabiedrības neuzticība valstij un varai pastiprinās ar katru dienu, jo, atverot svaigākās avīzes vai skatoties kārtējo ziņu pārraidi televīzijā, vairs nav nekādu cerību, ka jaunumi būs ar pozitīvu lādiņu. Ik dienas tiek ziņots par kādām nejaucībām. Piemēram, ceturtdien kļuva zināms, ka Valsts Kontrole konstatējusi vairākus, pie tam būtiskus, pārkāpumus Valsts ieņēmumu dienesta rīkotajā izsolē par preču pavadzīmju iegādi. Anglijā par līdzīgiem pārkāpumiem tiek rakstīts ziņojums parlamentam, bet attiecīgās iestādes vadītājam ņākoties sarkt un bālēt speciālas parlamenta izveidotas komisijas priekšā. Bet pie mums? Kas to, Dieviņ, deva! Gan jau viss noritēs kā pa tauriem. Iespējams, ka ar pirkstu arī pakratīs, bet karavāna, kā saka, iet jau tālāk. Lieta taču atkal grozās ap naudu.

Tuvojoties Saeimas vēlēšanām, atkal sākas politiķu staigāšana. Izskatās pēc tās pašas vecās kāršu kavas maisīšanas. Kārvā, kreici, dūži, kalpi – viss juku jukām. Ingrida Ūdre iejūkusi zemnieku un «zaļo» kāršu čupiņā. Par Raimodu Paulu visi jau smejas, ka tagad varēšot vilkt mugurā oranžu vesti un kopā ar Tautas partiju rīkot mēslu talkas. Ziedonis Čevers, tikko izlīdis no spēles laikā malā atliktās kāršu čupiņas, līdz ar Brīvības partijas uznācienu jau dabūjis pa cepuri par rasu naida kurināšanu savās reklamās.

Dieva vārds, valstī izskatās kā cūkēdiena spaiņi. Nemaz nav jāgrābj pilna sauja, atliek tikai iebāzt roku iekšā, druscīņ pamaisīt un var jau vilkt laukā. Ja arī liela ķēriena nav, tak ap roku jau gana daudz labumu pielīpis. Pietiks ne tikai baltas maizes rikai, bet arī žāvētas karbonādes šķēlei. Tas – dūšas piesiešanai.

L.Kirillova

Latvijas mežinieki iemēģina jauno Steķu šautuvi

Pagājušajā nedēļā 21 km aiz Livāniem, Steķu silā malā oficiāli tika atklāta šobrīd viena no modernākajām šautuvēm valstī.

Vakar un šodien Valsts meža dienesta (VMD) darbinieki no visas Latvijas pulcējās uz spartakiādi Preiļu rajonā un pirmie iemēģināja roku Latvijā vienīgajā stendā šaušanā pa skrejošo alni.

Šaušalīga avantūra

Tā par nule kā atklāto šautuvi saka viens no idejas autoriem un šī apjomīgā projekta realizētājs, Preiļu virsmežniecības virsmežzinis Māris Bondars.

Doma, par šautuves nepieciešamību radās jau 1999. gadā. Reāli būvdarbi VMD piederošajā gandrīz 2 hektārus lielajā zemes gabalā tika uzsākti 2000. gadā. Kopējā šautuves būvniecības līgumsumma ir 34,5 tūkstoši

latu. Tā kā Valsts Meža dienestam (VMD) līdzekļi šādiem mērķiem nav paredzēti, tika meklēti sponsori un idejas atbalstītāji. Savu finansālo, materiālo vai atbalstu ar darbu un tehniku neliedza aptuveni katrs ceturtais, kam tika lūgts. Tādēļ, uzrunājot klātesošos atbalstītājus, M.Bondars īpaši uzsvēra, ka šautuves tapšanā vienlīdz svarīgs ir katra ziedotāja ieguldījums.

Ļoti lielu darbu šautuves tapšanā ieguldījis virsmežziņa vietnieks Arnis Kalvāns un citi dienesta darbinieki. Ne bez grūtībām tapa projekts, jo Latvijā patiesībā nemaz nav vienotu normatīvo aktu drošības kritērijiem atklātajās šautuvēs. Projekta ceļā par ģenerāluzņēmēju tika izraudzīts uzņēmums «Jēkabpils ceļi», kas piekrita, ka samaksa par darbu tiks veikta pa daļām.

Šautuve ir pieejama katram

Ši ir vienīgā šautuve Latvijā, kurā iespējams izmēģināt roku šaušanā pa skrejošo mērķi, kas ir īpaši iecienīts treniņa veids Skandināvijas valstīs. Steķu šautuve būs arī drošākā Latvijā, speciāli veidotie zemes vaļņi ir pietiekami augsti, lai izslēgtu jebkuru iespēju lodei aizlidot nepareizajā virzienā. Drošības apsvērumi sevišķi svarīgi šaušanā ar vītņstobra ierociem, tādēļ šeit galvenokārt ir investēts drošībā – izbūvēti aizsargvairogi, sētas un 5,5 metrus augsti vaļņi. Šautuve būs atvērta jebkuram cilvēkam, kam ir interese par šaušanu, ir ierocis un municija. Šautuvē ir pieejams apaijais stends, īsais tranšeju stends jeb dubletšaušana, ko iespējams piemērot arī sportingam (jauns sporta veids — šaušana pa

šķīvīšiem). Šautuvē ir piecas šķīvju metamās mašīnas, no kurām trīs ir pārvietojamas. Šautuvi arvien plānots papildināt. Jau rudenī te būs iespējama ātršaušana jeb šaušana pa siluetiem.

Ieguldīto tuvākajos gados necer atpelnīt

Šautuve nebūs pelņas avots, uzsver M.Bondars, jo apmeklētības ziņā to nevar salīdzināt ar pierīgas šautuvēm, kur cilvēks var atbraukt pašaut uz pāris stundām, piemēram, darbdienu vakaros. Lai atbrauktu uz Latgali, vajadzīgs ilgāks laiks un līdzekļi. Tomēr ne jau pelņas gūšana bija mērķis, šautuvi veidojot. M.Bondars atzīst, ka pilnīgi pietiktu ar to, ja gūtie ieņēmumi nosegtu šautuves uzturēšanas izdevumus.

Turpinājums 4. lappusē.

MEŽA LAPA

Latvijas mežinieki iemēģina jauno Steķu šautuvi

Sākums 3. lappusē.

Tos sastāda gan maksa par patērēto elektroenerģiju un amortizācijas izdevumi, vismaz trīs reizes gadā ir jāapļauj 2 ha lielā teritorija, jāiegādājas mērķi, iespējams, ar laiku radīsies nepieciešamība pēc nelieliem remontdarbiem. Jāpiebilst, ka garnažiem šautuves virzienā lūkoties velti – tai līdzās atrodas mežsarga māja, tādēļ jaunā būve tiks rūpīgi uzmanīta.

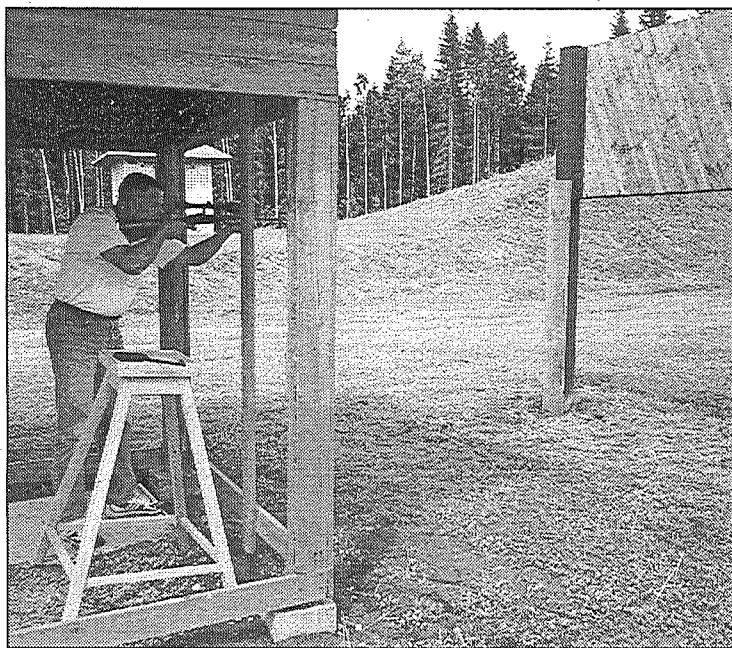
Maksa par šautuves izmantošanu būs demokrātiska – 2-3 lati par stundu, neatkarīgi no tā, vai te uzturēsies 1, vai 20 cilvēki. Papildus jāreķinās ar maksu par mērķiem. Apmeklējums gan vismaz dienu iepriekš ir jāpiesaka virsmežniecībā pa telefonu 53-81780 vai 53-81781.

Deviņi no desmit medniekiem šauj slikti

Būtiskākais ir treniņa iespējas, ko šautuvē varēs izmantot Preiļi, kā arī apkārtnējo rajonu mednieki. Treniņš ir vajadzīgs un pat nepieciešams, jo, kā uzsvēra M. Bondars, ierindas mednieks šauj pat ļoti slikti, un bez treniņa prasmes uzlabot nav iespējams. – Cik tad mednieks dabū izšaut? Uz pilēm un slokām viņš neiet, jo munīcija ir dārga. Reizi gadā vai divos viņam rodas iespēja izšaut pa mežacūku, kas nozib starp krūmiem. Rezultātā parasti sanāk «čiks» – ir aizšauts garām – vai, vēl sliktāk, dzīvnieks aiziet savainots. Tādēļ ceru, ka vismaz mūsu rajona mednieki te būs pietiekami bieži viesi, – sacīja virsmežzinis.

Medības ir jāatdala no šaušanas

Valsts Meža dienesta ģenerāldirektors Otto Žvaginš uzsvēra, ka starp medībām un šaušanu nevar likt vienlīdzības zīmi. – Medībās ir jāiet medīt. Lai pašaudītu, ir domāta šautuve. Daudzi medību kolektīvi tā arī dara – noirē šautuvi, jauki pavada die-

● Pirmo simbolisko šāvieni Latvijā vienīgajā šautuvē ar skrejošo alni, kas nule kā atklāta Steķu silā, demonstrē Preiļu virsmežniecības virsmežzinis Māris Bondars. Jaunais objekts ir raksturīgs arī ar to, ka tā ir drošākā šautuve Latvijā – to no visām pusēm apņo 5,5 metrus augsti vaļņi un 15 000 kubikmetri zemes. Foto: G.Kraukle

nu, atpūšas un pie reizēs arī ceļ savu kvalifikāciju. Daudzi iegādājušies vītstobra ieročus, karabīnes, kam šāviena distance ir daudz tālāka nekā parastām medību bisēm, bet viņiem nav iespēju trenēties, kā šo ieroci pareizi lietot. Sekas tam ir «nopūdelēti» šāvieni, un tas ir ļoti skumji, jo nekad nevajadzētu šaut uz dzīvnieku, ja nav pārliecības, ka tas būs beigts. Domāju, ka iespējas trenēties samazinās arī nevēlamu nelaimu gadījumu skaitu medībās, kad diemžēl cieš cilvēki.

Investē medniecībā

Vieni no celtniecības atbalstītājiem bija arī VAS «Latvijas valsts meži». Akciju sabiedrības prezidents Roberts Strīpnieks pastāstīja, ka piedāvājumu sadarbības viņš saņēmis telefoniski kādā no 2000. gada augusta sestdienām, kad ar skrošu bisi un mednieku apģērbā piedalījies pi-

Meža dienesta darbinieki sporto Zolvā

Vakar un šodien Preiļu rajonā, Zolvas ezera krastā risinās Valsts Meža dienesta (VMD) darbinieku spartakiāde. Kā informēja Preiļu virsmežniecības virsmežzinis Māris Bondars, tās ir ikgadējas sporta sacikstes, kurās piedalās visu Latvijas virsmežniecību darbinieki. Mežziņi un mežsargi mērojas spēkiem un zināšanām gan profesionālajās un orientēšanās sacensībās, gan volejbolā un šaušanā, ko iespējams nodrošināt jaunajā šautuvē Steķos. Meža dienesta darbinieku spartakiāde ik gadus tiek rīkota citā Latvijas vietā, un Preiļu rajonā tā notiek pirmoreiz.

Atskaitās par padarīto valsts mežos

VAS «Latvijas valsts meži» Dienvidlatgales mežsaimniecība rīkoja informatīvu sanākumi «Meža pārkāpumi un to novēršana valsts mežos».

Uzsvars uz sadarbību

Dienvidlatgales mežsaimniecība aptver četrus rajonus – Daugavpils, Krāslavas, Preiļu un Jēkabpils rajonu. Kopējā platība ir 188 tūkstoši hektāru, tās pārvaldīšanā ir gandrīz 140 tūkstoši hektāru meža zemes. Mežsaimniecība sadalīta 13 iecirkņos, un kopumā organizācijā strādā 59 darbinieki.

Sanāksmē tika runāts par meža pārkāpumu statistiku un tendencēm divarpus gadu laikā, kopš strādā VAS «Latvijas valsts meži». Sanāksmē piedalījās ne tikai meža darbinieki, bet arī Valsts ieņēmumu dienesta, kā arī Preiļu, Daugavpils, Jēkabpils un Krāslavas rajona tiesībsargājošo institūciju – policijas, prokuratūras un tiesas vadošie darbinieki, kuri apsprieda turpmākās sadarbības iespējas un izvērtēja līdz šim paveikto. Pārrunāja arī specifiskus jautājumus, kas skar zaudējumu piedziņu meža pārkāpumu gadījumos, cirsmu novērtējumu izmantošanu, aprēķinot zaudējumus, kas radušies patvaļīgas ciršanas rezultātā, kā arī vienotu normatīvo aktu pielietošanu meža pārkāpumu gadījumos.

Preiļu rajonā 3 mežu ugunsgrēki

Šī gada vasaras sākumā laiks bija visai karsts un sauss, tādēļ arī mežam ir nodarīti pamatīgi postījumi. Visvairāk dedzis Daugavpils rajonā, tur valsts mežos plosījušies 128 ugunsgrēki un kopējais izdegušo platību skaits pārsniedz 26 hektārus. Preiļu rajons šajā ziņā cietis vismazāk, jo pie mums reģistrēti tikai 3 ugunsgrēki valsts mežos. Operatīvas rīcības rezultātā tie laikus nodzēsti

un izdeguši vien 0,06 hektāri meža. Pavisam Dienvidlatgales mežsaimniecībā šovasar izcēlies 141 ugunsgrēks un pelnos pārvērsti gandrīz 33 ha meža. Diemžēl vairumā meža postījumu gadījumu vainojama bezatbildīga cilvēku rīcība, kurot ugunskurus, nometot izsmēkus vai sērkoņus mežā.

Mazāk patvaļīgo cirtēju

Šī gada 5 mēnešos Dienvidlatgales mežsaimniecībā ir konstatēti 14 patvaļīgas mežu ciršanas gadījumi, un tas ir divreiz mazāk nekā šajā pašā laika periodā pērn. Vēl labāks šis rezultāts attiecībā pret 2000. gadu, kad patvaļā valsts mežos sīta augstu vilni – 5 mēnešos 63 nelikumīgas ciršanas gadījumi.

Kopumā par pagājušo gadu aprēķinātie zaudējumi sastāda 27,5 tūkstošus latu, savukārt 2000. gadā zaudējumus aprēķināti gandrīz 34 tūkstoši latu. Patvaļīgi nocirsto koku daudzums mežsaimniecībā 2000. gadā bija 2030 m³, bet 2001. gadā – 1782 m³. Vēl vairāk koksnes nelegāli izvests no mežiem Ziemeļlatgales, Zemgales un Dienvidkurzemes mežsaimniecībās. Kopā visā Latvijā pērn patvaļīgi nocirsti 11,4 tūkstoši m³ koksnes, kas tomēr ir mazāk nekā 2000. gadā, kad valsts mežos nozagti gandrīz 14 tūkstoši m³ koksnes.

Skajas tiesu lietas

VAS «Latvijas valsts meži» darbības laikā tiesā izskatītas 11 krimināllietas. Nopietnākās no tām ir saistītas ar bijušo meža darbinieku nelikumīgo rīcību. Piemēram, bijušais mežsargs no Jēkabpils rajona, Aivis Eglītis, notiesāts ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem. Abas līdzdarbojošās personas par meža zādzību notiesātas ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem un 3 gadiem un 6 mēnešiem. Trīs gadus nosacīta soda saņēmis bijušais mežzinis Jānis Pauliņš no Krāslavas rajona.

Ko darīt, ja mežs ir aizsargjoslā

Grozījumi «Aizsargjoslu likumā» paredz vairākas būtiskas lietas, ar ko jāreķinās meža saimniekam.

Ja mežā ir purvs (ekosistēmas uz kūdras augsnēm, kurās koku augstums konkrētajā vietā nevar pārsniegt 7 metrus), tajā jārikojas ar apdomu. Aizsargjoslā ap purviem ir aizliegta kailcirtē. Izlases cirtē šajā joslā vienā paņēmienā atļauts nocirst ne vairāk par 25% no koku krājas, kāda bijusi pirms ciršanas sākuma. Nākamo galveno cirti atļauts veikt pēc 10 gadiem. Minimālie aizsargjoslu platumi ap purviem:

■ 10-100 ha lieliem purviem – 20 m josla;

■ purviem, kas lielāki par 100 ha – 50 m josla;

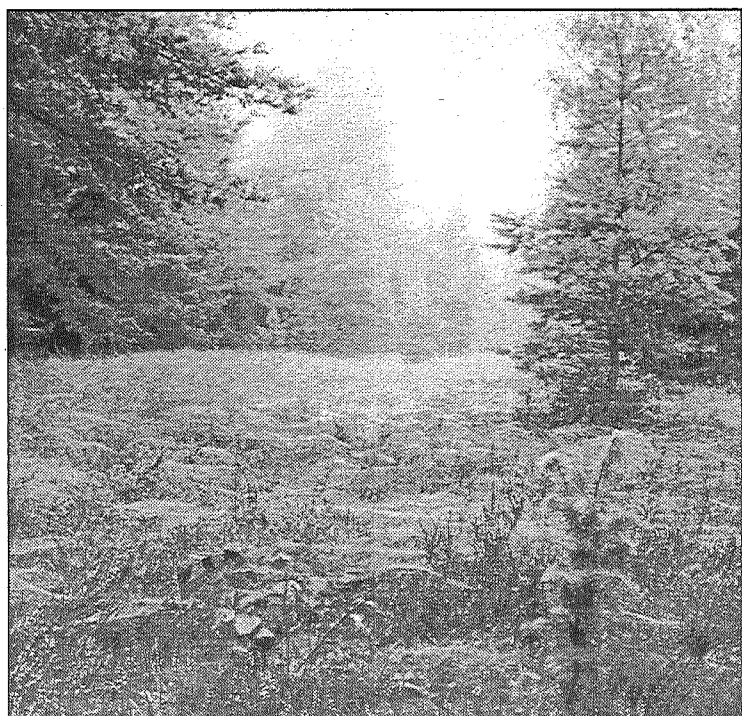
■ uz sausām, nosusinātām, slapjām minerālaugsnēm un nosusinātām kūdras augsnēm – 50 m josla;

■ uz slapjām kūdras augsnēm – vismaz 100 m josla.

Ja mežs ir krastmalā, 50 metrus no upes vai ezera krasta ir aizliegta kailcirtē, pirmajos 10 metros no krasta vispār ir aizliegta galvenā cirtē. Pārējā platībā (40 m) atļauta izlases cirtē, bet visā aizsargjoslas platumā atļauta kopšanas cirtē.

Ja mežs ir pie autoceļa. Noteikts jauns aizsargjoslu platumu gar autoceļiem lauku apvidos. Tagad no ceļa ass uz katru pusi ir 100 m aizsargjosla ap Valsts galvenajiem autoceļiem, 60 m – ap 1. šķiras autoceļiem un 30 m – ap 2. šķiras autoceļiem. Kokus gar autoceļiem var cirst arī kailcirtē, bet par to divas nedēļas iepriekš rakstveidā jāinformē autoceļa īpašnieks. Arī tad, ja ir iecere apmežot ceļmalu aizsargjoslas teritorijā, šis darbs jāsaņā ar ceļa īpašnieku. Tas vajadzīgs drošības un ceļa pārredzamības labad.

Lappusi sagatavoja G.Kraukle

INFORMĀCIJA

Piens lītos un latos

● Lietuvā pienu ražo lētāk nekā Latvijā un pusi produkcijas eksportē

Lai gan ražošanas apstākļi Latvijā un Lietuvā ir gandrīz vienādi, piena iepirkuma cenas abās valstīs būtiski atšķiras. Lietuvā, kur piena iepirkuma cenas ir zemākas, to nosaka pārstrādes uzņēmumos, rēķinoties ar produkcijas realizācijas cenām. Latvijā, kur cenas ir augstākas un eksporta apjomi krietni mazāki, jau otro gadu valsts vasarā mēģina stabilizēt iepirkuma cenu, sniedzot atbalstu nevis zemniekiem, bet pārstrādes uzņēmumiem.

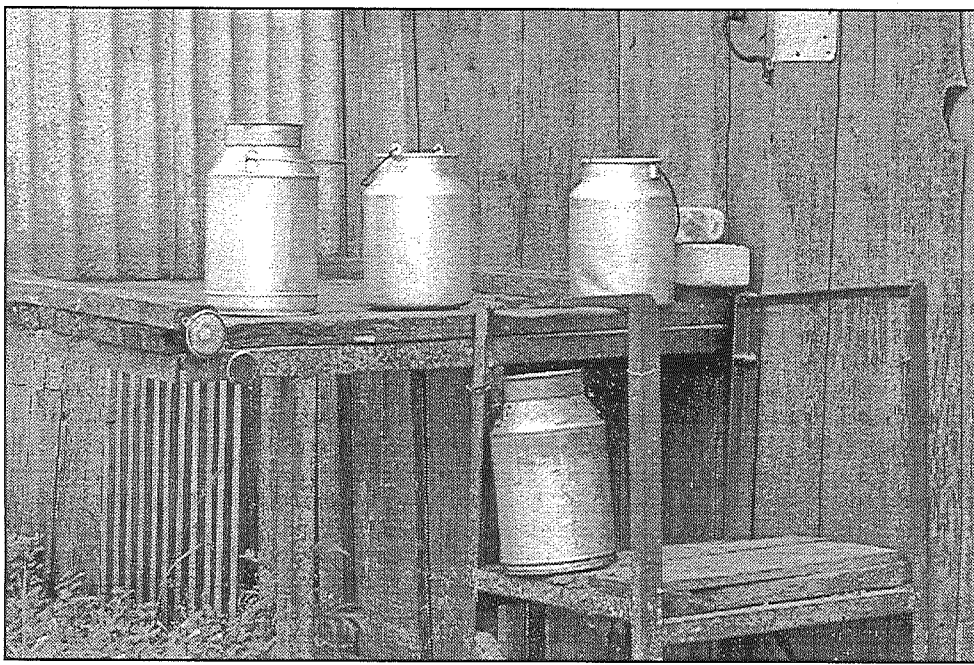
Abās kaimiņvalstīs piena ražošanai ir līdzīgi nosacījumi. Lietuvā vienā zemnieku saimniecībā vidēji ir 2,1 govys, Latvijā – 2,5 govys. Abas valstis mēģina stimulēt lielāku un rentablāku saimniecību veidošanos. Taču Latvijā to dara jau vairākus gadus, turpretim tiešo maksājumu atbalsts Lietuvas zemniekiem tiek sniegts tikai šogad. Lietuvā nedaudz mazākas ir energoresursu izmaksas, taču, kā atzina mazari pārzinošs speciālists, šīs piena cenas veidošanā ieņem visai nenozīmīgu daļu.

Latvijā jau kopš 1998. gada lielākie piena pārstrādes uzņēmumi saņem atbalstu no valsts brīžos, kad rodas grūtības realizēt eksportam domāto sviestu, sieru un sauso vājpienu (galvenais tirgus ir ES valstis). Lietuvā šāds atbalsts netiek sniegts, turklāt pārstrādes rūpniecība koncentrējoties spējusi atrast jaunus noieta tirgus (piemēram, ASV) un ārpus Lietuvas realizēt ap 50% no visas saražotās produkcijas.

Cenā – modernizācija un enerģija

Latvijas Piena ražotāju asociācijas priekšsēdētājs Andis Vitolbergs teica, ka katram pārstrādes uzņēmuma ir sava cenas noteikšanas politika un Latgalē bieži vien arī par pienu izdodas saņemt tikai 6-7 santimus par litru. Taču viņš uzsver: «Katrā valstī ir savi atbalsta mehānismi un darījuma principi starp pienu ražotājiem un pārstrādātājiem. Bijām Lietuvā, un tur bija zemnieki, kas saņēma pat vairāk nekā mēs.»

Jautāts, kādēļ Latvijā nevar saražot tikpat lētu pienu kā Lietuvā, viņš atbild, ka

● Piena ražotāji prognozē, ka drīzumā pieprasījums pēc piena pieaugs. Nav zināms tikai, vai palielināsies arī tā cena.

galvenie iemesli ir pēdējā laikā veiktie ieguldījumi piensaimniecībā, izmaksas par enerģiju, kas Latvijā lielākas, un dārgāka barība. A.Vitolbergam pašam pieder govju ferma, kurā ir ap 80 slaucamu govju. Fermas modernizācijai ņemts 60 000 latu kredīts. Aprēķini rāda – ja zemnieks vēlas atdot kredītu un strādāt rentabli, piena iepirkuma cena nevar kristies zem 10 santīmiem par litru.

Latvijā otro gadu pēc kārtas piena pārstrādes uzņēmumi varēs saņemt kompensācijas par sviesta, sieru un sauso vājpienu uzglabāšanu, ja būs gatavi zemnieku pienu iepirkt par vidējo maija cenu (pēc piensaimnieku datiem – 9,1 santīms par litru). Zemkopības ministrija uzskata – ja valsts nesniegs palīdzīgu roku pārstrādes uzņēmumiem, piena iepirkuma cena vasarā varētu strauji samazināties.

Zemnieku pārstāvis ir citās domās: drīz pienu Latvijā kļūs mazāk un pieprasījums pēc tā pieaugs, līdz ar to augs arī cena. «Es nedomāju, ka uzņēmumiem, kuriem viss kārtībā ar mārketingu, ir nepieciešamas subsīdijas. Tās palīdz tikai tiem, kas neko nav darījuši, lai atrastu realizācijas tirgus, un īslaicīgi uzlabo situāciju,» uzskata A.Vitolbergs. Latvijā piena pārstrādes uzņēmumiem vēl joprojām ir jāspecializējas, lai kļūtu rentabli. Lietuvā tas jau ir noticis.

Cenas diktē eksports

Lietuvas Piena industrijas asociācijas direktore Irma

Pilipiene apgalvo, ka piena iepirkšanas cenas valstī diktē tirgus un eksportējamās produkcijas cenu stāvoklis. Viņa norādīja, ka katrs piena kombināts patstāvīgi nosaka iepirkuma cenas un šī iemesla dēļ tās atšķiras. Valsts neiejaucas cenu veidošanas politikā, un Lietuvas piena ražotāji nesaņem subsīdijas.

Pēc Lietuvas Lauksaimniecības ministrijas datiem, šī gada maijā pilnpiens bija iepirkts par 9,3% vairāk nekā pagājušogad, taču cenas ir kritušas par 1,5%. I.Pilipiene

uzsver, ka uz iepirkuma cenām iespaidu atstāj arī piena daudzums un tādejādi mazie piegādātāji saņem mazāk nekā lielie fermeri. «Zemnieki nepriecājas par šādu situāciju, taču nez vai tuvākajā laikā tā mainīsies un kombināti par pienu maksās vairāk. Viss atkarīgs no piena produktu cenas pasaules tirgū – Lietuvas piena industrija eksportē ap 50% no savas produkcijas,» norādīja I.Pilipiene.

«Diena»

PIENSAIMNIECĪBA

Lietuva

■ Vidējā piena iepirkuma cena Lietuvā bija 428,6 liti jeb 72,43 liti par tonnu.

■ Šogad Lietuvā piensaimniecībā tika ieviesti tiešie maksājumi, šiem mērķiem paredzot 20 miljonus litu jeb 3,38 miljonus latu. Par vienu pārraudzībā esošu govī (ganāmpulkā ne mazāk kā piecas slaucamas govys) varēs saņemt 200 litus jeb 33,8 latus. Pagaidām subsīdijas nav vēl izmaksātas.

■ Lietuvā piensaimnieks var saņemt atmaksu līdz 40% no ieguldījuma, ja pircis slaukšanas iekārtas un mēslu izvadīšanas iekārtas, taču ne vairāk kā 10 000 litu jeb 1690 latu. Šis atbalsts pieejams kopš 1998. gada. Šogad šiem mērķiem atvēlēti 8 miljoni litu jeb 1,35 miljoni latu.

Latvija

■ Vidējā iepirkuma cena Latvijā maijā bija 91,11 liti par tonnu.

■ Latvijā tiešie maksājumi piensaimniecībā darbojas jau trešo gadu. Šogad maksājums tika palielināts, un par vienu pārraudzībā esošu govī (ganāmpulkā ne mazāk par 7 govīm) var saņemt 60 latu. Šiem mērķiem no subsīdijām atvēlēti 4 miljoni latu.

■ Latvijā lauksaimniecības subsīdijās kopš 1998. gada bija paredzēts atbalsts modernizācijas projektiem (varēja ņemt arī piensaimnieki). Valsts atmaksāja līdz 30% no kopējās investīciju summas, taču ne vairāk kā 10 000 latu, kā arī tika dzēsti 7% no kredītp procentu likmes.

■ Latvijā šogad paredzēti tiešie maksājumi piena pārstrādes uzņēmumiem par eksportprodukcijas uzglabāšanu: sviestam – 160 latu par tonnu, sausajam vājpienam – 65 liti par tonnu, sieram – 125 liti par tonnu. Kopējais atbalsts varētu sasniegt 850 000 latu.

PAŠVALDĪBĀS

Vārkavas pagastā

■ RĪKO SAVU SAKOPTĪBAS SKATI. Vārkavas pagasta deputāti šogad nolēmuši rīkot paši savu sakoptības skati un nepiedalīties rajona padomes rīkotajā konkursā «Sakoptākais Preiļu rajona pagasts, novads 2002». Ja pašvaldībā dzīvo čakli ļaudis, tad sētas ir sapostas, tīrumi apsēti un grāvji izplauti katru dienu, tas nav jādara kampanveidīgi, uzskata pagasta padomes priekšsēdētājs Arturs Štagars. Bez tam arī zemnieki nebija izteikuši vēlēšanos atvērt savas saimniecības komisijas vērtējumam – uz aicinājumu pieteikties, neviens tā arī nav atsaucies. Taču padomē jau pavašarī bija nolēmts, ka rīkos paši savu sakoptības skati. Zināms, ka tā notiks 25. un 26. jūlijā. Pirmo triju godalgoto vietu ieguvējiem deputāti no pašvaldības budžeta līdzekļiem paredzējuši prēmijas attiecīgi 30, 20 un 10 latu apjomā. Tās svinīgos apstākļos tiks pasniegtas 2. augustā, kad Vārkavā paredzēti tradicionālie amatierēatru svētki.

■ REORGANIZĒ ZAKĪŠU BIBLIOTĒKU. Sakarā ar to, ka Zakīšu bibliotēka pēdējā laikā apkalpo visai mazu lasītāju skaitu, pašvaldības deputāti uzskata par nelietderīgu tur uz puslodzi algot bibliotekāri. Tāpēc nolēmts Zakīšu bibliotēku reorganizēt. Pašlaik bibliotēkā strādā inventarizācijas komisija, kas pieņem un izvērtē aptuveni 6000 eksemplāru lielo grāmatu fondu. Pēc pāris nedēļām, kad literatūras izdevumu krājumu savā pārziņā pārņems Vārkavas bibliotēkas bibliotekāre Skaidrīte Trofimova, Zakīšos lasītāji atkal varēs izvēlēties sev tikamu lasāmvielu. Tiesa, bibliotēka strādās tikai pāris stundas ik otrdien. Šajā laikā Zakīšos apmeklētājus pieņem arī pagasta padomes darbinieks un feldšere.

■ SABIEDRISKO DARBU VEICĒJU IR VAIRĀK. Pateicoties Nodarbinātības valsts dienesta pretimnākšanai, pašvaldībā pašlaik iespējams pagaidu sabiedriskos algotos darbus veikt sešām personām, iepriekš bija plānots, ka sabiedriskajos darbos varēs nodarbināt tikai trīs cilvēkus. Darba rokas ir vajadzīgas gan teritorijas labiekārtošanā, gan Vārkavas pamatskolas remontā. Pagasta padomes priekšsēdētājs Arturs Štagars informēja, ka bezdarbnieku ir daudz, izveidojusies pat rinda. Strādājot pagaidu sabiedriskajos darbos, vietējiem iedzīvotājiem ir iespēja trīs mēnešus saņemt minimālo algu.

■ PIEŠKIRTI LĪDZĒKĻI. Vienai personai pašvaldība piešķirusi vienreizēju pabalstu 25 latu apmērā. Otram pabalsta lūdzējam pagaidām atteikts, jo nauda tika prasīta bērnu sagatavošanai skolai. Šo iesniegumu pagasta padomes deputāti izskatīs jūlija beigās. Atteikta arī kāda pabalsta piešķiršana dzīvokļa remontam, atteikuma iemesls – nav nokārtotas īpašuma tiesības. 10 latu apmērā piešķirti līdzekļi Vārkavas vidusskolai izlaiduma izdevumu segšanai. Šajā skolā šogad devīto klasi absolvēja viens Vārkavas pagasta iedzīvotājs.

■ PALĪDZ IERĪKOT AKU. Pagasta padomes deputāti savā sēdē izskatījuši Pilišķu iedzīvotāju vēstuli, kurā bija izteikts lūgums palīdzēt viņiem Pilišķu kapos ierīkot aku. Nolēmts, ka pašvaldība par saviem līdzekļiem iegādāsies akas grodus, bet akas rakšana un izbūve būs pašu iedzīvotāju ziņā un par viņu līdzekļiem.

■ ATĻAUJ BŪVĒTIES. Deputāti devuši atļauju kādai ģimenei uzsākt mājas un pirts celtniecību. Iepriekšējā sēdē deputāti ar savu lēmumu šiem iedzīvotājiem bija piešķirusi zemi divu hektāru platībā.

■ PRAKTIZĒ ĢIMENES ĀRSTS. Kopš aprīļa Vārkavā atvērta un darbojas ģimenes ārsta prakse, te trīs dienas nedēļā pacientus pieņem ģimenes ārste Zita Laizāne. Iedzīvotājiem vairs nav jābrauc uz Preiļiem un jāstāv rindās. Pašvaldība ģimenes ārsta prakses izveidošanai piešķīra telpas, palīdzēja to remontā, apmaksā izdevumus par siltumu, telefona izmantošanu un patērēto elektrību. Sakarā ar to, ka slimokase šogad par 30 latiem mēnesī samazinājusi medicīnas pakalpojumu finansēšanu, šos līdzekļus pagasta feldšeres darba algai tagad piemaksā pašvaldība. Pašlaik medpunktā iespējams ne tikai saņemt pirmo medicīnisko palīdzību, bet arī iziet obligātās veselības pārbaudes, saņemt izziņu pirms autovadītāja apliecības saņemšanas, izdarīt urīna un asins analīzes, pašvaldībā pēc grafika ierodas arī citi medicīnas speciālisti.

GALĒNU PAGASTĀ

«Rudenāju»

Būt vientuļam — privilēģija

Galēnu pagastā nav algota sociālā dienesta darbinieka. Šos pienākumus sabiedriskā kārtā veic pagasttiesas priekšsēdētāja tajos jautājumos, kas attiecas uz bērniem, kā arī pagasta padomes priekšsēdētāja **Leontīna Saleniece**. Vismaz divas reizes gadā cenšos iegriezties katrā mājā, kur mitinās invalīds, viņa saka. Sociālā palīdzība būtu vajadzīga ļoti daudziem, bet pašvaldības budžets ir pārāk mazs, lai to varētu atļauties. Pirmām kārtām tiek ņemtas vērā to cilvēku vajadzības, kuriem nav neviena piederīgā, neviena asinsradnieka. Un tādu pagastā ir vairāki desmiti. Tie, kuriem ir tuvinieki, pagasta padomē nereti saņem atteikumu.

Leontīna Saleniece arī sarunā ar «Novadnieku» atgādina, ka Civillikums noteicis, lai par saviem vecākiem līdz mūža galam rūpējas viņu bērni. Taču šodienas situācija vienā otrā ģimenē nereti ir tāda, ka bērniem pašiem iztikšana ir visai trūcīga, tik tikko savēl galus kopā, audzinot savas atvasas, un pat pie labākās gribas priekš vecākiem nekā pāri nepaliek. Šī absurda situācija arī šodienas darbaspējīgajai paaudzei liek aizdomāties, ka būt bez bērniem ir sava veida

privilēģija, kas garantē vecumdienās atbalstu gan morālā, gan materiālā ziņā. Vēl uz palīdzību var cerēt, un to noteikti saņems tie, kuru lielie bērni nokļūduši un aizgājuši neceļos, dzimtajās mājās nerādās. Tai iedzīvotāju daļai, kas izaudzinājuši kārtīgus dēlus un meitas, kuri strādā un ar saviem nodokļiem arī veido pašvaldības budžetu, uz palīdzību, t. i. — uz ieguldītās naudiņas daļēju atgriešanos sociālās palīdzības veidā — cerību maz.

Leontīna Saleniece stāsta, ka daudzie tiešie darba pienākumi nereti steigšus jāliek malā un jādodas glābt kādam dzīvību vārda vistiešākajā nozīmē. Vēl šoziem ar ragaviņām pāri ezeram nācies vilkt sievieti, kuru bieži vien iekaustījis mājā dzīvojošais radnieks. Nelaimīgā ievietota slimnīcā ar kritiski zemu hemoglobīna līmeni. Par sociālā darbinieka nepieciešamību liecina arī citi gadījumi, kuros būtu nepieciešams ilgstošs, kvalificēts attiecīgi sagatavota speciālista darbs.

Pagasta padomes priekšsēdētāja stāsta arī par kādām mājām, kurās meita invalīde dzīvo kopā ar savu māti alkoholiķi. Faktiski meitene par invalīdi tāpēc arī kļuva, ka māte grūtniecības lai-

kā lietoja alkoholu, arī jaunpiezimušo nekopa, kā nākas, priekšsēdētāja atklāj lietas patieso stāvokli. Lai jauno sievieti paglābtu no tiem apstākļiem, kādos viņai mātes nolaidīgā dzīves veida dēļ jāmitinās, pagasta padome nolēmusi viņu ievietot vietējā sociālajā mājā «Rudenāji». Atlicis tik vien kā gados jauno invalīdi ar visām mantām aizvest uz sociālo māju, kad iejaucies vesels bars radnieku. Ar pārmetumiem un nosodījumu pret pagasta saimnieci, jo, kas gan tagad rūpēšoties par nelaimīgo māti, ja meita tikšot aizvesta prom. (Starp citu, šajā gadījumā prom nozīmē tikai pāris kilometru attālumu.) Tā, lūk, Tomēr situācija invalīdes mājās nav uzlabojusies, un priekšsēdētāja uzskata, ka vasaras beigās tomēr parūpēsies, lai invalīdei būtu miers, klusums un normāli sadzīves apstākļi, ko piedāvā sociālā māja.

Iespējams, ka sociālais darbinieks, ja tāds būtu, biežāk iegrieztos arī tādos ciemos, kur dažāda gadagājuma sievietes pilnā mājā vectēva invalīda istabā grīda ir tāda, ka ienācējam bail nosmērēt kurpes, bet skolas vecuma bērneli par pašsaprotamu lietu uzskata nemazgātas mutes.

Pašvaldībā ir attiecīgi apmācīts algots sociālais aprūpētājs, kas strādā sociālajā mājā «Rudenāji». Tās tapšanā 79 procentus no līdzekļiem iegulda Karalienes Julianas fonds no Nīderlandes, 13 procentus — pagasts, bet astoņus — Galēnu pagasta sieviešu sociālo aktivitāšu centrs «Mozaika».

Sociālajā mājā, kas iekārtota kādreiz vietējās slimnīcās, pēc tam ambulances un aptiekas vajadzībām izmantotā ēkā, veikts nopietns remonts. Oficiāli tā pagaidām vēl nav atklāta, taču istabiņas, koridori, mazgāšanas telpas ir sagatavotas nākošajiem iedzīvotājiem. Ir vanna, boileris ūdens sildīšanai. Ierīkota virtuve, kurā ēdienu gatavo paši iedzīvotāji. Nopirkts ledusskapis, jauns televizors atpūtas istabai. «Rudenāji» jau ir uzņēmuši pirmos trīs iemītniekus, cilvēkus, kas gadu nastas un slimību dēļ nespēj sevi apkopt. Pavisam te paredzētas 12 vietas. Kopā ar sociālo aprūpētāju Annu Skudru aprunājami ar viņiem, aplūkojam istabiņas. Annas Skudras pienākumos ir ēdiena gatavošana vienai no nespējniecēm. Bez tam viņa sirmgalvēm palīdz nomazgāties, atnes zāles, uzkopj telpas. Paredzēts, ka produktus

iemītnieki pirks paši par savu pensiju. Tāpat pašiem jāsamaksā par izmantoto elektroenerģiju, par medicīnisko aprūpi, ja tāda vajadzīga. Pagaidām iemītnieces izvietojušās pa vienai istabīnā. Kad māja piepildīsies, būs jārēķinās ar to, ka istabā jādzīvo divatā. Vecajām sievietēm no mājām līdzīgas ņemtas mēbeles. Izskatās kā pašu mājās. Skapis, gulta ar pašaustu segu, galds, krēslis. Piemiņas lietišķas, svētbildes, krucifiksi. Izšūtas sedziņas un mājās šūdinātas, rotātas spilvendrānas. Līdzīgi ņemti televizori. Ierasts dzīvesveids.

Viena no iemītniecēm — Antonīna Pastare uz šejieni pārcēlusies no kaimiņu pagasta — Sīļukalna. Man ir bojāta spranda no mugurkauls, viņa stāsta. Dzīvojuši kopā ar divdesmitgadīgo mazdēlu. Man nebija spēka mājas darbiem, bet es nevarēju pārdzīvot, ka tie paliek nedarīti. Lai mazdēls mācās pats saimniekot. Reizēm aizbraucu ciemos. Cik nu varēju, rūpodama palīdzēju rāvēt dārzus, saka Anna un saglābā seju laipnu, mīlīgu smaīdu. Tikai vietējās varas iestādes zina, cik nežēlīgi pret viņu izturējusies dzīve, un kā viņai sāp sirds par tuvajiem cilvēkiem, ko piemeklējusi nelaime. «Rudenājos» Annai patīk, viņa te jūtoties kā savā ģimenē. Gan pagasta padomes priekšsēdētāja laba, gan sociālās

Kapsētu redz, bet līdz vīra kapavietai aiziet nevar

NADEŽDAI DEGTERJOVAI ir pilna sirds rūgtuma, un tas ar joni, ar aumaļainām asarām iet pāri malām. Bargi vārdi skan gan par vietējo varu, gan par valdību. Pavisam asi.

Var jau saprast ciešanas, ko nēsā šī sieviete. Vīrs nomiris. Kapsētu redzu, bet aizklūt līdz tai, apciemot vīru nevaru, viņa gandrīz vai kliež. Pārvietošanās apgrūtināta. Daudzu veco ļaužu nelaime, — pēc smagajiem lauku darbiem kolhozu fermās un lauku brigādēs tagad deformējas kauli. To pavada neciešamas sāpes. Viņai ir tikai spieķītis. Par kruķiem vai ratiņiem neesot pagasta padomē jautājusi un kā gan viņai līdz turieni no āttālās Soboļevkas nokļūt? Kas mani uz turieni aizvedīs? Būtu ratiņi, varētu pa pagalmu pabraukt, bet viņai tā pirmā dzirdēšana, ka šo palīgīdzekli ir tiesīga saņemt bez maksas. No balstīšanās uz spieķīša roktura delna iekaisusi.

Vienās mājās ar Nadeždu dzīvo arī viņas meita, kas atgriezusies no Rīgas. Viņai kauns par jauno sievieti, kura esot gan laba, gan strādīga, bet dzeršanas līga iznākot pārāk bieži. Visapkārt pilns ar «točkām», saka Nadežda. Vienīgais prieks no pieaugušajiem mazdēliem, bet abi dzīvo Rīgā. Atbraucis atvaļinājumā, viņa atbild uz mūsu jautājumu par stalto puisī, kas šķērso pagalmu. Kad meita pilnā, abas govīs slauc māte. Kā pasper brūne soli

● Nadeždas Degterjovas mājās izsenis dzīvojuši stipra vec-ticībnieku dzimta. Tagad stabilitātes sajūta zudusi kopā ar spēku un veselību. Vietā nācis aizvairojums.

sāņus, tā slimā un nevarīgā slaucēja bezmaz no soliņa gāžas, jo nevar tik ātri piecelties. Nogriezu savā mežā septiņas eglītes, tak mežsargs man par to sodu uzlika, viņa nesaprot. Pēc jaunā gada komisija pa kūtim staigās. Pārbaudīs, vai zirgs, vai sivēni nemitinās kopā ar govīm. Nezinu, ko vēl izdomās, viņa nosodoši saka. Jucekli un neskaidri priekšstati par nākotni radušies no centra tālajā viensētā. Kā iegūt pareizāku informāciju? No kā? Sieviete dzīvo izolēti. Līdz viņas mājām ceļu prasņājām vairākkārt. Tuvākajā viensētā, kur kļūdišanās dēļ iebraucām, no koridora pa labi atvērās durvis uz istabu, kur kopā ar gultām stāvēja samesta lie-la malkas kaudze. Aiz durvīm pa

kreisi neviens neparādījās, tikai kāda vīrieša balss no dziļumiem atsaucās: neviena nav mājās, neko neesmu ņēmis, neko nezinu.

Nadeždai daudz nākas maksāt par zālēm. Govīm jāgādā siens ziemai, traktoristam par pļaušanu daudz jāmaksā.

Ko pateikt šai enerģiskajai runātājai ar bēdu pilnu sirdi? Naudu siena pļaujai neiedosim, meitu pie prāta nevedīsim, latviski runāt neiemācīsim. Tomēr skaidrāks priekšstats par apkārtejo pasauli, palīdzība, lai uzlabotu pārvietošanās iespējas, atkarīgs no vietējās varas, no pavisam vienkāršām, cilvēciskām sarunām.

Lasīt tā arī neiemācījās

● Gunta labprāt vēlētos vairāk laika pavadīt ārpus mājās. Arī lielāku materiālo palīdzību no valsts, jo sen vairs nevar atļauties nopirkt zāles. Ja es samaksāju par zālēm, viņa saka, tad man jāiet apkārt ar izstieptu roku, lūdzot santimus.

GUNTA SKUDRA Gribolvā ir meningīta upuris. Slimība meiteni piemeklējusi agrā bērnībā, trīs mēnešu vecumā. Tagad viņa dzīvo ar māti, mājās esot arī brālis, stāsta Gunta. Visu mūžu viņu pavada ar sāpēm mugurā un galvā, turpinoties kaulu deformācija.

Guntas stāvoklis ir neapskauzams. Viņa ir gados jauna. Iztikšanai valsts paredzējusi vien nīka sociālo pabalstu 35 latu apmērā. Strādāt sieviete nevar. Ne-

varu pacelt neko smagu, saka Gunta, varu vienīgi šo to padarīt istabā. Nomazgāt traukus, pagatavot ēst. Lasīt un rakstīt jaunā sieviete neprot. Māte nelaida skolā, tā ir viņas vaina, neslēpj Gunta. Mājamācības laikā, kad skolotāja ieradās pie viņas reizi nedēļā, neesot izdevies iemācīties lasīt. Pārējiem ģimenes locekļiem tas nerūp. Iespējams, ka Guntai atvērtos daudz plašāka pasaule, ja atrastos kāds cilvēks, kas palīdzētu apgūt, kā salikt kopā burtus un izveidot vārdus.

Iemītnieki ir apmierināti

● Galēnu pagasta sociālajā mājā «Rudenāji» valda miers un klusums. Viss tiek piegādāts, tests. Par pirmajām iemītniecēm Antoņinu Pastari (no labās), Veroniku Tumāni un Venedu Vaivodi diendienā gādā sociālā aprūpētāja Anna Skudra.

mājas saimniece Anna esot rūpīga un mīla. Tikai gāzes piegādātāji viņu neapmierinot, un par tiem gan Antoņinai sakāms dusmīgs vārds. Vai tad nezīnot, cik vecīšiem knapi ar naudu, bet gāzes baloni esot laikam pustukši.

Vai citādi tik ātri iztukšotos?

Ar Veroniku Tumāni sarunāties grūtāk. Gribot iet uz mājām, govus atnesusies, un vai tad viņa nevarot turp doties? Aprūpētāja Anna ir pacietīga pat tad, ja viņai dienā to nākas dzirdēt vairākas

reizes. Veroniku mājās gaidītu pavisam sūra un nožēlojama eksistence, pat ja arī viņa līdz tam spētu aizkļūt.

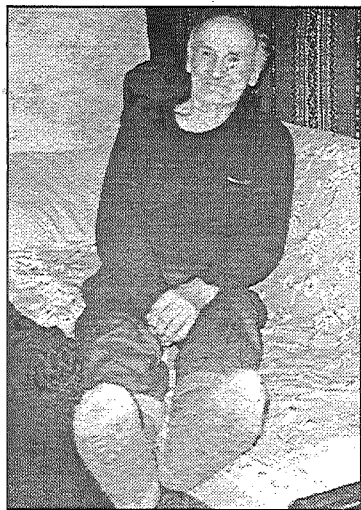
Grūti panest dzīvi četrās sienās

IGNATS JANOVSKIS ir valodīgs, un neba padoties pesimismam, ja arī nācies palikt uz vietas, būt piesaistītam pie gultas. Kaulu deformācija, osteohondroze vēlākajos mūža gados papildinājusi jaunībā gūto ievainojumu Otrā pasaules kara laikā.

Staigāt varu tikai ar šo draugu palīdzību, Ignats Janovskis rāda uz kruķiem un invalīdu ratiņiem. Taču viņa mājās mīt triju paudu iedzīvotāji. Galvenā aprūpētāja ir sieviņa, mīļi saka mājas tēvs. Pagasta padome neņem vērā, ka arī viņai jau cienijams gadu skaits, un ka par dzīvesbiedra aprūpēšanu, kam papildus ik dienas vajadzīgi simtiem soļu, vajadzētu oficiāli piemaksāt. Vectēvs pricējas, ka bieži pie viņa gultas redzamas arī mazbērnu smaidošas sejiņas. Viņi ir pirmie jaunumu pavēstītāji, pasniedz ūdens krūzīti, avīzi, aiznes prom izēsto šķīvi. Vectētiņš nepaliek parādā. No pensijas tiek atlicināti santīmi saldējumam un konfektēm.

Dažreiz vecajam vīram iegribas saulītei parādīt vaigu, tad viņš saņem un ar ratiņiem vai kruķiem izkļūst pagalmā. Līdz pagasta padomei varētu aizbraukt ar zirgu, bet kāda tam jēga, ja nekur nevar iekļūt pa augstajām «gankām». Tikai pašlaik pie pagasta padomes tiek ierīkota slīpa uzbrauktuve, lai invalīdi varētu apmeklēt savas pašvaldības iestādes.

Neraugoties uz ievainojumu, Ignats Janovskis 25 gadus nostrādājis kolhozā par traktoristu. Arī savu saimniecību iekārtojot stipru un pārtikušu. Diemžēl smagā darba dēļ «sarāva un kļu-

● Ignats Janovskis visvairāk pārdzīvo to, ka maz tiek sabiedrībā, ļaudīs. Viņam grūti laiku pavadīt četrās sienās un gultā.

vu par kropli». Zāles netiek apmaksātas, jāpērk par savu naudu. Tās ir ļoti dārgas. Par atsāpinošām tabletēm vien no pensijas aizņem septiņi lati, bet šīs devas mēnesim nepietiek. Bez tam vēl vajadzīgi medikamenti sirds stiprināšanai, kā arī citi. Pašreizējā situācija ar pensiju samēru pret zāļu cenām ir tāda, ka valsts paredzējusi, lai pensiju lielākā daļa pēc īsas uzturēšanās pensioņāru kabatās pa tiešo nonāktu farmācijas firmām peļņas palielināšanai. Pensionāriem nekas cits neatliek kā mēģināt savilkt jostu. Tomēr «Dieviņu meža nevar dzīt», saka vecais saimnieks. Saņemot arī kompensāciju par transporta izdevumiem, reizi gadā pagasts piešķirot nelielu naudas summu, mājās savi lopi, dārzs, ko kopj meita un dzīvesbiedre.

Smagu slimnieku kopēja

VENERANDA SONDORE par savu vīru **KĀRLI** izstāsta īsi – kara invalīds ar amputētu kāju. Ilgus gadus strādājis par kurpnieku Varaklānos. Pienāca rīts, kad Kārlis atvadījās un devās uz kaimiņu rajona pilsētiņu, lai pēc pāris darba dienām, kā tas parasti mēdza būt, atgrieztos mājās. Atgriezās pēc mēneša gulēšanas slimnīcā, uz nestuvēm, jo bija paralizēts. Tagad šādā stāvoklī ir jau 24 gadus.

Pa šo laiku astoņdesmitgadīgā slimnieka stāvoklis ievērojami pasliktinājies. Tas attiecas gan uz viņa fiziskajām izjūtām, gan arī uz saprašanu, kontaktējoties ar apkārtējiem, kad izpaužas ilgās nespēcības radītās kaprīzes. Naktī neesot ne miega, ne miera. Reiz slimnieks novēlies no gultas, tad ilgi nācies pūlēties, kamēr iedabūjusi atpakaļ. Tagad dēls nopircis mobilo telefonu, varot ātri pasaukt palīgā viņu vai arī meitu, kuri dzīvo un strādā Galēnu centrā.

Kārļa fiziskā apkopšana un tīrības ievērošana no viņa uzticīgās dzīvesbiedres prasa ļoti daudz spēka. Ja vajag nokļūt pirtī, slimnieku nes nešus. Uz otru istabu pārvieto tādā pat veidā. Par invalīdu ratiņiem neesot ienācis prātā.

Venerandas dzīvesstāsts ir skaudrs, uz viņas pleciem gūlšās rūpes par bērnu audzināšanu, saimniecību, un bez tam gan-

Pretojas nespēkam un slimībām

● Veneranda Šķipore un Pēteris Irbits sīkstī pretojas slimībām un gadu nastai.

Voveros cieši līdzās šosejai ar logiem gandrīz vai asfalta segas augstumā izsenis stāv kāda māja. Tagad tajā dzīvo divi pensionāri: **VENERANDA ŠĶIPORE** un viņas brālis **PĒTERIS IRBITS**.

Pēterim pirmā invaliditātes grupa un vesels saraksts ar slimībām. Tās viņam uzbrukušas negaidot, pakāpeniski gados jauno un stipro vīrieti novedot līdz pilnīgam sabrukumam. Viena no smagākajām – multiplā skleroze. Varbūt tas sākās ar operāciju, Pēteris vaino ārstus. Bijis nosūtīts uz apendicīta operāciju, bet dakteri pārgriezuši kuņģi, aizšu-

vuši un teikuši, ka neko neesot atraduši. Tur arī nebija nekā, viņš saka. Bet ar veselību no tā brīža, no septiņdesmitajiem gadiem sācis strauji iet uz leju. Tagad viņš dienas vada māsas aprūpē.

Vasarā pa laikam šajās mājās cimojas Venerandas mazbērni. Pēteris vairs necer, ka veselības stāvoklis varētu kādreiz uzlaboties. Par sakaru trūkumu ar ārpausuli sūdzēties nav iemeslu, lielās šosejas malā pietiek piedzīvojamu arī ar ceļbraucējiem.

Katram ir sava pensija. Kamēr māsai Venerandai spēks vēl turas, par dzīvi neviens no viņiem nežēlojas.

● Vīrs Kārlis Venerandas Sondores mūžā ir piektais smagi slimais, gultai piesaistītais slimnieks, kas prasa fizisku darbu, kuram nav ne brīvdienu, ne atpūtas nakts stundās.

drīz visu mūžu viņai bijuši smagi kopjami slimnieki. Vīramāte, vīratēvs, vīra tante, pašas māte gadu gadiem bijuši uz vietas guloši un kopjami sirdzēji. Tiriju un mazgāju, Veneranda saka, cēlos pirms gaismas, lai visas drēbes izmazgātu.

Tomēr gaišākās atmiņas glabājas no vīra spēka gadiem. Labs kurpnieks būdams, radu radiem pašuvis hromādas zābakus, viņai pašai kāzu kurpes. Iekārtotas skaistas, labi uzturētas mājas,

esot čakls znots un dēls. Atbalsts Sondoru ģimenei pensijas veidā nāk arī no Vācijas. Bijušie kaimiņi, ārzemnieki, atsūtīt drēbes.

□□□

Veneranda pricējas, ka sastapusi žurnālistus, jo gribot «Novadniekam» pateikt pateicības vārdus par abonentu loterijā laimēto skaisto pulksteni. Tas istabā uz galda rāmi skaita laiku.

APSVEIKUMI, VESELĪBA

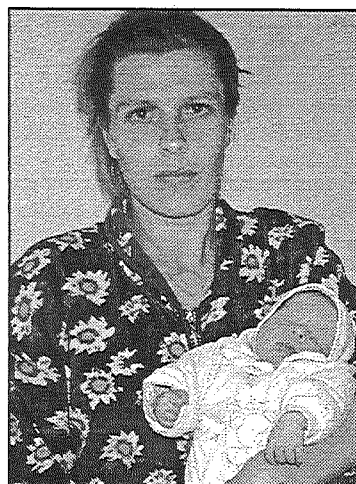
Audz laimīgs, mazais!

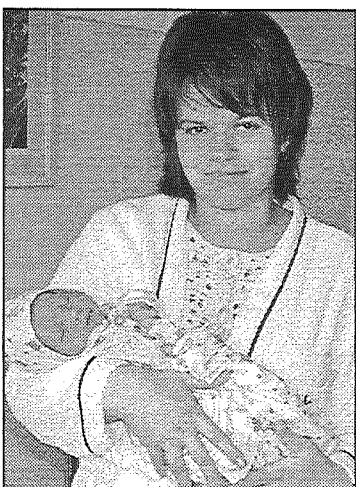
Astrīdai Šulcei 29. jūnijā pulksten 1.10 piedzima dēliņš, kuram pagaidām vārdiņš nav dots, tādēļ mazo saucot par zakīti un mīlulīti. Astrīda ir rīdziniece, bet nu pārcēlusies uz dzīvi Preiļos. Pa vasaru gan mīnoties pie audzētāva Rudzātu pagastā. Šis ir Astrīdas otrais bērniņš, pirmā ir meita Kristīne, viņai jau 5 gadi. Kristīne kopā ar vectētiņu arī sagaidīs Astrīdu un mazulīti mājās no dzemdību nama. Meita mazo brālīti ļoti gaidījusi un, pavadot mammu uz slimnīcu, piekodiņājusī drīz jo drīz atgriezies mājās ar mazo bērniņu. To meita atgādinot arī ikreiz, kad zvanot mammai uz slimnīcu. Mazais svarā pieņemas labi, pārsvarā

tikai ēd un gul. Viņš jau no pirmajiem dzīves brīžiem apliecinājis patstāvību, jo piedzimšanai laiku izvēlējis pats un pasauli ieraudzījis pāris dienas ātrāk nekā bija plānots.

Astrīda teica vislaimīgākos pateicības vārdus dzemdību nodaļas mediķiem – dakterei Larisai Bogdanovai, kā arī medmāsām Šurai un Svetlanai, kas palīdzēja sāpju brīžos. Jaunā māmiņa sūtīja sveicienus arī bērniņa tētim un vecmāmiņai Rožupē.

Trešā meitiņa 30. jūnijā pulksten 7.30 piedzima **Sergeja un Ivetas Mazuru** ģimenē. Ģimene dzīvo Preiļu novada Ličos, un mazajai meitiņai jau izraudzījušies vārdu – Amina. Vecākā meita ģimenē ir Margarīta, kurai ir 3 gadi, bet vidējai – Inesei – pusotrs gadiņš. Lai gan rūpju ar trešā bērniņa piedzimšanu kļuvis vairāk, Iveta nežēlojas, jo bērni savam vecumam esot pietiekami patstāvīgi un mierīgi. Arī mazulīte slimnīcā uzvedoties klusi un ļaujot māmiņai atpūties. Ivetu un mazo bērniņu mājās ar nepacietību gaida ne tikai lielās meitas un vīrs, bet arī tuvākie radi – brālis Pēteris ar sievu Natāliju un viņu mazā meitiņa Nensija.

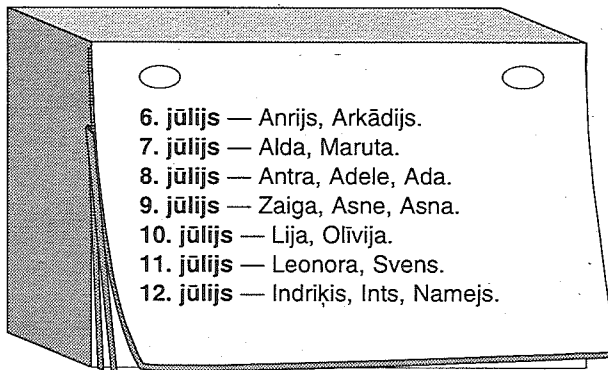
Solvitas un Raivja Vilcānu ģimenē 1. jūlijā pulksten 15.50 piedzimis pirmais bērniņš. Vecāki vēl nav pieņēmuši galīgo lēmumu, kuru vārdu – Toms vai Renārs – zēnam dot. Lai gan Solvita ir Jersikas meitene, šobrīd jaunā ģimenīte dzīvo Līvānos pie Raivja vecākiem Aivara un Valentīnas, kas arī ļoti priecājas par mazdēliņa piedzimšanu. Mazajam zēnam ir arī otra vecmāmiņa – Solvitas mamma Irēna. Diemžēl Solvitas tētis jau miris un uz mazdēliņu var noliekties tikai no mākoņa maliņas. Tuvinieki jau paguvuši apciemot Solvitu un pui-

sīti, priecājušies kopā ar māmiņu. Viņa neslēpj, ka brīdī, kad piedzimis dēliņš, aizkustinājuma no laimes raudājusi.

Esmu ļoti laimīga, saka Solvita un vissirsnīgākos pateicības vārdus sūta dakterei Svetlanai Morozovai un pārējiem nodaļas mediķiem, kas palīdzēja viņas bērniņam ierasties pasaulē.

Preiļu slimnīcas dzemdību nodaļā jūnijā pasaulē nākuši 26 mazuli – 12 meitenes un 14 zēni. «Visraženākā» bijusi jūnija pirmā dekāde, kad piedzimuši 10 brēkuliši, mazliet klusāka bija otrā dekāde, kad pasaulē nākuši 7 bērni, bet pēdējās desmit jūnija dienās pasaulē laisti 9 mazuliši. Gandrīz vai ik dienas Preiļos piedzimst pa vienam vai diviem bērniņiem, bet 5. jūniju par savu dzimšanas dienu izraudzījušies pat trīs bērni – 2 puikas un meitene.

6. jūlijs — Anrijs, Arkādijs.
7. jūlijs — Alda, Maruta.
8. jūlijs — Antra, Adele, Ada.
9. jūlijs — Zaiga, Asne, Asna.
10. jūlijs — Lija, Olivija.
11. jūlijs — Leonora, Svens.
12. jūlijs — Indriķis, Ints, Namejs.

Atslodzes diena

Ir cilvēki, kas iedomājas, ka atslodzes diena ir mokoša pacietības pārbaude, un nesaprot, cik svarīgi ir ļaut organismam atpūsties no nepārtrauktas barības pārstrādes. Atslodzes dienā notiek kaitīgo vielu izvadīšana no organisma. Jāņem vērā arī Mēness ietekme uz cilvēka organismu: visstraujāk organisms no sārņiem atbrīvojas vecā mēnesī.

Katram no mums ir dota iespēja izvēlēties pieņemamāko laiku, kad atturēties no ēdiena — parasti cilvēki izvēlas vienu noteiktu nedēļas dienu (vēlamais ilgums 24-36 stundas). Atslodzes laikā jādzēr daudz destilēta ūdens vai vāja, silta tēja bez cukura. Pēc atslodzes dienas jālieto dārzeņu salāti, sausiņi un sulas. Nav ieteicams tūlīt pārslotot kuņģi un zarnu traktu ar gaļu, pienu, sviestu, zivīm un riekstiem.

Diennakts badošanās ļoti palīdz cilvēkiem, kas sirgst ar:

- izteiktu gastrītu,
- podagru,
- lieko svaru;
- žultspūšļa, aizkuņģa dziedzera iekaisumu.

Pēc atslodzes dienas sajūtiesiet labāku fizisko izturību un možumu. Ievērojot pamācības no «Svara vērotāju» repertuāra un ēdot norādītos ēdienus, varēsiet būt mierīgi, ka «liekie kilogrami» klāt nenāks.

Dārzeņu zupa

Šo zupu var pagatavot vairākām porcijām, vienu daļu var ielikt saldētavā. Pēkšņa izsalkuma gadījumā tā vienmēr būs pa rokai.

2 glāzes ūdens, 1 kārba konservētu tomātu, 1 buljona kubiņš vai 1 tēj. buljona pulvera, 4-6 melnie pipari, 1 kālis, 2 burkāni, 1

sīpols vai puravs, puskāpostgalva, pētersīļi.

Visu sasmalcina un vāra uz lēnas uguns, pievienojot visas garšvielas. Ja visu sasmalcina ar mikseri, iegūst vienveidīgu konsistenci. Dārzeņus var mainīt atkarībā no gadalaika, tā iegūstot jaunu garšu.

Kartupeļu un biezpiena pankūkas

500 g vārītu kartupeļu, sāls, saldinātājs, 3 tēj. margarīna, 2 olas, 1 citrona rīveta miziņa, 250 g biezpiena, 6 ēd.k. miltu, 1 mazs ābols, 3 ēd.k. rozīnu, 1 tēj. kanēļa, 200 g ābolu kompota bez cukura.

Kartupeļus nomazgā, notīra, vāra sālsūdenī un saspaida biezeni. Sakuļ 1 tēj. margarīna, saldinātāju, olu. Samaisa kopā biezpienu, miltus, garšvielas, sakulto olu. Iejauc mikslā rozīnes un sarīvēto ābolu.

Svara vērotāju želeja

900 ml paniņu, 1 tēj. rīveta citrona miziņu, 1 tēj. citrona sulas, 20 g želatīna, 2 tēj. vaniļas cukura.

Kas jāzina par sāli

«Baltā nāve» sāls — tas ir teikts par daudz skarbi: minerālvielas, kuras satur sāls, nepieciešamas normālai muskuļu darbībai un asinsspiedienam.

Cita lieta ir tā, ka mēs parasti sāli lietojam par daudz, bet sāls pārdozēšana var novest pie paaugstināta asinsspiediena, sirds un nervu saslimšanām. Sāli satur praktiski visi produkti: maize, siers, minerālūdens, nerunājot pat par dažādām mērcēm, čipsiem, konserviem un žāvējumiem. Sāls veicina ūdens piesaisti organismā, tāpēc īpaši sāls patēriņš jāierobežo tad, ja parādās nepatīkama tūska.

Lai lietotu mazāk sāls, nepieciešams:

- ✓ gatavot tikai svaigus produktus;
- ✓ pirkt nesālītu sviestu;
- ✓ izvēlēties produktus, uz kuru iepakojuma norādīts mazāks sāls daudzums;
- ✓ par piedevu ēdienam lietot rīsus, nevis frī kartupeļus, kuri zaudē savu īpatnējo garšu, ja tos kārtīgi nesasāla;
- ✓ gaļu cept cepeškrāsnī, nevis uz pannas, tā ir garšīga pat tad, ja to nesāla;
- ✓ samazināt marināžu, desu un konservu lietošanu;
- ✓ noņemt no galda sāltrauciņu, neierastais sāls trūkums vēlāk kompensēsies ar dabisko produktu garšu.

DER ZINĀT

Kādas slotas griezt jūlijā

Pirtslotām augus pārsvarā griež vasaras sākumā, taču, ja ir vēlēšanās slotā ielikt kādu ziedošu augu, jāizvēlas brīdis, kad tas sāk ziedēt — jūlijā vai pat augustā.

Lasītāju gudrībai — Latvijas Medicīnas akadēmijas docentes Vijas Eņiņas ieteikumi.

Lazda. Var griezt visu vasaru. Darbība — baktericīda, savēlkoša. Lazdu lapu uzlējumus izmanto peldēm ādas slimību ārstēšanai.

Liepa. Parasti griež ziedošus zarus. Liepu lapu un ziedu saistvielu kompleksam raksturīga sviedrējoša pretiekaisuma, baktericīda, nomierinoša darbība. Novārtjums stiprina matu saknes.

Pilādzis. Griezt var gan ziedošus sērmūksļa zarus (tad slotā ir aromātiskāka, taču ziedi ātri nobirst), gan noziedējušus, pat līdz

jūlija vidum. Darbība — padara ādu elastīgāku, stabilizē nervu sistēmu, paaugstina arteriālo asinsspiedienu.

Paparde. Griež jūnijā un jūlijā. Lieto locītavu sāpju mazināšanai un brūču dziedēšanai.

Piparmētra. Griež pirms zie-

Uzbriedina želatīnu, kuru pēc tam karsējot izšķīdina. Visus komponentus sakuļ un pievieno izšķīdinātu želatīnu. Masu ļauj mazās formiņās, kuras iepriekš izskalo ar aukstu ūdeni. Noliek vēsā vietā uz 2-3 stundām. Dekorē ar augļiem.

Dārzeņu kotletes

(1 personai)

1 svaigs burkāns, 1 sīpols, 1 zaļš kartupelis, 3 ēd.k. kviešu miltu, 1/2 ābola, 1 ola, 2 tēj. eļļas cepšanai, garšvielas.

Dārzeņus, kartupeli un ābolu sarīvē. Pievieno olu, miltus un garšvielas. Veido 10 kotletes. Cep uz teflona pannas.

Mazās svētku kotletes

400 g liesas maltās gaļas, 1 sasmalcināts sīpols, ķimenes, 1 ēd.k. sojas mērces, 1 tēj. malto piparu, nedaudz sāls.

No receptē dotajām sastāvdaļām veido miklu. Gaļas buljonā vāra vai cept cepeškrāsnī uz folijas mazas kotletes.

dēšanas. Kalpo kā aromātisks papildinājums dažādu zaru slotās. Iedarbība — nomierinoša, var mazināt galvas sāpes, spazmolītiska, pretiekaisuma, pret-sāpju un antiseptiska, veicina kapilāro asinsriti.

«Veselība»

PASAUĻĒ

Pavaroti grasās atvadīties no skatuves

Pēc vairāk nekā 40 gadu skatuves darbības slavenais itāļu tenors Lučāno Pavaroti paziņojis, ka 2005. gadā, savā 70. jubilejā, atvadīsies no skatītājiem. Šo paziņojumu dziedonis pagājušo nedēļ sniedzis aģentūrai CNN, pa jokam apsolot, ka pēc 2005. gada nedziedās pat savā vānastabā.

● Lučāno Pavaroti tenors priecējies klausītājus jau vairāk nekā 40 gadus.

Pavaroti nākotne jau vairākus gadus tiek pārspriesta presē. Lielākā daļa tenoru savu skatuves karjeru beidz 50 gadu vecumā, bet slavenais jau sen ticis pāri šai robežai. 11. maijā bija paredzēts viņa koncerts Metropolitēna operā. Tas nenotika, lai arī bi-

lešu cenas sasniedza rekordskaitli — 1800 dolārus. Pats dziedātājs apgalvo, ka nav varējis dziedāt parasta laringīta dēļ un baumām par to, ka vi-

ņam zūd balss, neesot nekāda pamata.

Izmaiņas skaršot arī dziedoņa privāto dzīvi. Pavaroti paziņojis, ka tuvākajā laikā grasās precēties ar 32 gadus veco Nikoletu Mantovani, ar kuru kopā jau ir sešus gadus. Pāris gribot arī bērnus — «vienu, divus vai desmit». «Es bildināju viņu pirms vairākiem gadiem. Viņa deva jāvārdus. To viņa tur joprojām. Domāju, ka Nikoleta ir mazohiste.»

Pavaroti iepriekšējā, 34 gadus ilgusī laulība izjuka pēc tam, kad presē parādījās fotouzņēmumi, kuros viņš redzams kopā ar Nikoletu. No bijušās laulības viņam ir trīs meitas. Viņas visas ir vecākas par tagadējo līgavu.

Lučāno Pavaroti dzimis

1935. gada 12. oktobrī Itālijas pilsētā Modenā un debitējis operā 1961. gadā. Starptautisku slavu 1963. gadā viņam atnesa gadījums - pēkšņi saslima tenors, kam bija jādzied Rūdolfā loma «Bohēmas» iestudējumā Koventgārdēnā. Pēc šīs izrādes Pavaroti saņēma piedāvājumus gan no pasaules galvenajiem opernamiem, gan ierakstu studijām.

Šobrīd dziedonis rūpīgi plāno savas uzstāšanās, lai tās nepārsniegtu 40 izrādes gadā. Arī ar to pietiek, lai gadā nopelnītu 53 miljonus dolāru. Kā liecina skaņu ierakstu kompāniju aplēses, Pavaroti ir vispopulārākais dziedonis mūzikas ierakstu industrijas vēsturē.

Pēc preses materiāliem

Miris eiro idejiskais tēvs

Luksemburga. Jūnija beigās 88 gadu vecumā pēc ilgās slimības miris bijušais valsts premjerministrs Pjērs Vernērs — vien no pirmajiem Eiropas monetārās savienības atbalstītājiem un Eiropas vienotās valūtas — eiro — idejiskais tēvs.

P. Vernērs jau 1960. gadā Strasbūrā izvirzīja ideju par Eiropas valūtu, kuru viņš nosauca par «eioru». Pēc desmit gadiem tika laists klajā pirmais oficiālais plāns monetārās savienības izveidei, kas tika dēvēts par «Vernēra plānu». Šo plānu ES lideri apstiprināja 1971. gada 22. martā.

Plāns aicināja ES līdz 1980. gadam izveidot pilna apjoma monetāro savienību, taču plāna realizācija krietni aizkavējās sakarā ar 70. gadu naftas krīzi.

Eiro kā bezskaidras naudas maksājuma līdzeklis tika ieviests 1999. gada 1. janvārī, bet šī gada 1. janvārī kļuva par vienīgo maksājuma līdzekli 12 Eiropas valstīs.

Pusei pasaules valodu draud izzušana

Šobrīd visā pasaulē cilvēki runā aptuveni seštūkstoš valodās, taču pusei no tām lielākā vai mazākā mērā draud izzušana.

Kā liecina «Pasaules apdraudēto valodu atlanta» izdevums, ko laidusi klajā Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija (UNESCO), dažas šobrīd pasaulē dominējošās valodas — angļu, franču, spāņu, krievu un ķīniešu — aizvien štraujāk izspiež citu, mazāku valodu lietošanu. Pēdējo trīs simt gadu laikā šis process tā paātrinājies, ka aptuveni trīs tūkstoši no joprojām lietotajām valodām uzskatāmas par apdraudētām vai nonākušas pie izmiršanas robežas.

Pēdējais gadsimts šajā ziņā vispostošāk skāris Ameriku un Austrāliju. Amerikas ziemeļos angļu un franču valodu ietekmē nav izzudušas tikai dažas no eskimosu valodām. Eiropā draud izzust aptuveni 50 valodu, tai skaitā ķeltu grupas valodas Lielbritānijā, sāmu valodas Skandināvijas pussalā un Krievijas ziemeļos un dažādi čigānu valodu dialekti. Francijā ir apdraudētas 14 valodas un izloksnes. Daudzvalodību Eiropā konsekvēnti uztur tikai nedaudzas valstis, piemēram, Norvēģija un Šveice.

Savukārt Krievijā izzušana draud lielākajai daļai Sibīrijas rietumu un dienvidu mazo tautu valodu. Vietējo valodu pastāvēšana nopietni apdraudēta arī Kaukāzā, konkrēti, Dagestānā un Gruzijā. Lingvistiskā ziņā vismazāk izpētīta ir Āfrika, bet arī tur daudzās valstīs tiek atbalstītas «lielās» afrikāņu valodas, piemēram, svahili, un pat bijušo koloniālo metropoļu valodas.

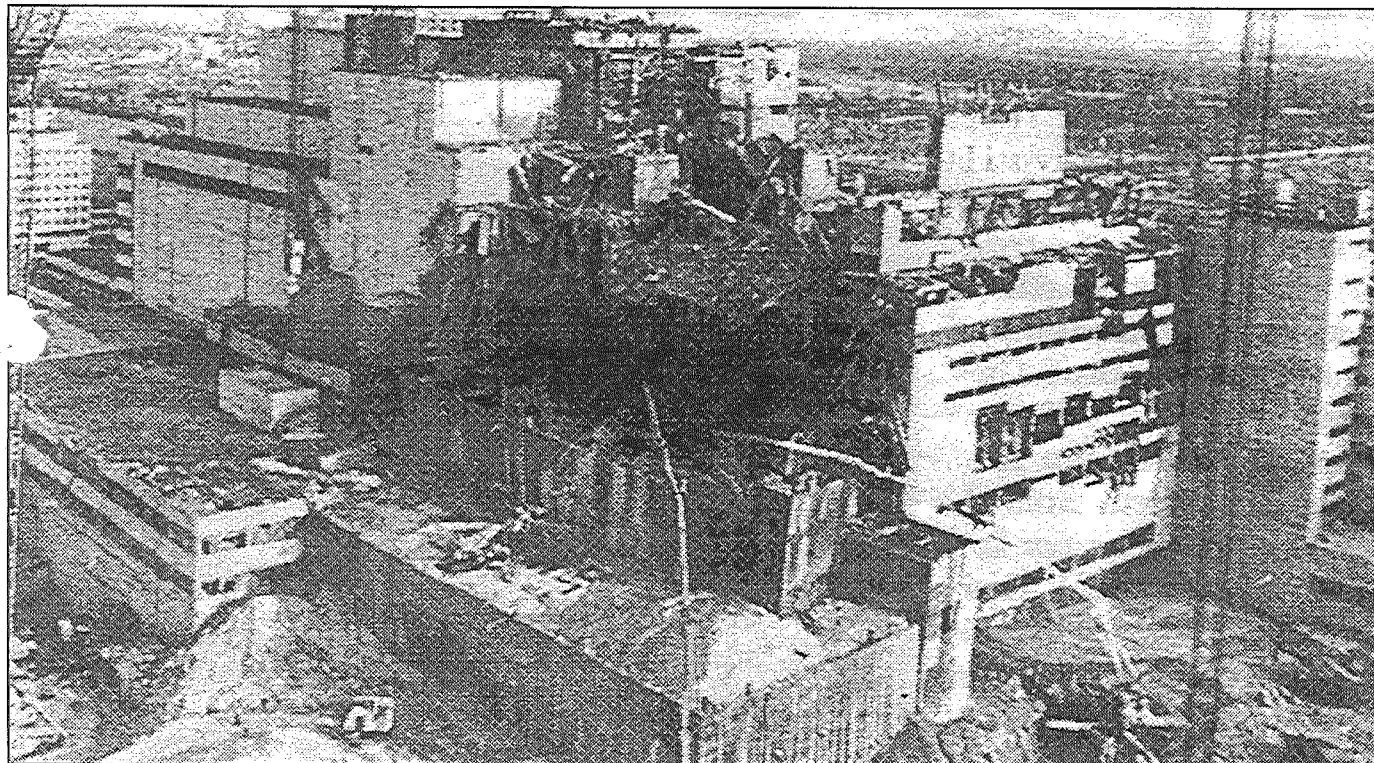
Lasa un dzied ačgārni

Džambulas apgabala administratīvajā centrā Tarazā Kazahstānas dienvidos dzīvo bezdarbnieks Besterekbajs Bekberovs, kurš prot lasīt no labās uz kreiso pusi un arī dziedāt otrādi.

50 gadus vecais dīvainis šīs spējas atklājis jau bērnībā. Kad viņam bija septiņi gadi, uz dzimto kolhozu atveda kino. Viņam nebija naudas biļetei, un biļešu pārdevēja joka pēc palūdzta zēnu izlasīt filmas nosaukumu no otra gala, solot viņu ielaist par brīvu, ja viņam tas izdosies. Mazais Besterekbajs izlasīja nosaukumu no otras puses, pārsteidzot sievieti.

Bekberovs sacīja, ka viņš pats un apkārtējie šim dīvainajam spējam nav pievērsuši uzmanību līdz brīdim, kad Krievijas sabiedriskā televīzija ORT šā gada februārī rādīja sīzētu par krievieti Maiju Datuašvili, kurai piemīt līdzīgas spējas. Tagad Bekberovs ar prieku sniedz intervijas vietējam preseī un sapņo par iekļūšanu «Ginesa rekordgrāmatā».

Černobiļas sekas jūt vēl šodien

● Sarkofāgs uz avarējušā reaktora sedz 160-170 tonnas kodoldegvielas.

Aprīlī apritēja 16 gadi kopš pasaules lielākās kodolavārijas, kas notika Černobiļas atomelektrostacijā. Bet, kā uzskata ukraiņu zinātnieks akadēmiķis Dmitrijs Grodzinskis, zem sarkofāga, ar ko toreiz tika pārsegts izpostītais reaktors, norisinās kodoldegvielas masu sasīšana, neitronu plūsmu pastiprināšanās un radioaktīvo putekļu noplūde.

D. Grodzinskis vada Ukrainas valdības Radiācijas drošības komisiju, kas savulaik tika izveidota Černobiļas katastrofas seku izpētei.

Akadēmiķis izteicis šaubas par to, cik efektīva ir Černobiļas apkaimes zemju rehabi-

litācija, kam Ukraina atvēlējusi 200 tūkstošus dolāru. Viņš uzskata, ka AES demontāžai un teritorijas dezaktivācijai vajadzīgi 30 līdz 40 gadi. Stacija tika slēgta 2000. gada decembrī.

«Černobiļas sarkofāgs, nedroša pagaidu būve ar daudzām plaisām un caurumiem, sedz 160-170 tonnas kodoldegvielas. Sarkofāgs nav drošs arī šā reģiona seismiskās aktivitātes dēļ,» sacījis D. Grodzinskis.

Taču Ukrainas Kurināmā un enerģētikas ministrija noliedz, ka zem sarkofāga varētu norisināties ķēdes reakcija, un apgalvo, ka kodoldegvielas noplūdes nav. «Mēs nemitīgi uzraugām gruntsūdeņus un pagaidām neko neesam novērojuši, degviela ir sausa. Tas ir

droši,» sacījis ministrijas pārstāvis.

□□□

Lielbritānija. Iespējams, ka Černobiļas atomelektrostācijas katastrofas radītie radioaktīvie nokrišņi ietekmējuši plašākus reģionus nekā tie Ukrainas, Baltkrievijas un Krievijas apvidi, ko šī nelaime skārusi tieši. Tā uzskata britu zinātnieki, kas pēta bērnu mirstības un iedzimto slimību cēloņus.

Kā žurnālam «New Scientist» pastāstīja viens no pētījuma autoriem Džons Erharts, trijos gados pēc katastrofas Anglijā un Velsā miruši par 200 bērniem vairāk nekā parasti, bet Dauna slimības un citu iedzimtu kaitu gadījumi palielinājušies par 600. Viņš pieļāva iespēju, ka vainojams radioaktīvais mākonis, kas pēc avārijas virzījās pāri Eiropai.

■ 1986. gada 26. aprīlī, avarējot Černobiļas AES ceturtajam enerģoblokam, radioaktīvais piesārņojums skāra toreizējās PSRS teritoriju 150 tūkstošu kvadrāt kilometru platībā.

■ Šajā teritorijā dzīvoja 6 945 000 iedzīvotāju.

■ Avārijas seku likvidēšanā piedalījās 860 000 cilvēku no visām PSRS republikām.

■ Šobrīd radiācijas skartajos reģionos dzīvo 1,8 miljoni cilvēku Krievijā, 1,6 miljoni cilvēku Baltkrievijā un 1,3 miljoni — Ukrainā.

■ Cēzija piesārņojums avārijas rezultātā skāra 17 Eiropas valstis.

HOROSKOPUS NEDĒĻAI (3.-14.07.)

Auns. Iespējamas izpriecas, izbraukumi zaļumos. Ap jums būs daudz baumu, intriģu, katram atradīsies kas sakāms. Mēģiniet būt uzticīgi saviem istājiem draugiem. Laime vairošies, ja tajā dāsni dalīsieties. Karjerā veikties, pratīsit parādīt visus savus talantus. Iespējams, ka tieši jūs šonedēļ kļūsit par galveno ideju ģeneratoru.

Vērsis. Viegļāk būs sasniegt iecerēto, ja šajā procesā iesaistīsiet savus mīļos cilvēkus. Attiecībās derētu vairāk iniciatīvas. Nopietnas raizes sagādās bērnu uzvedība. Būsiet egoistisks, personiskās intereses būs pirmajā vietā. Var traucēt liekulīgi draugi. Neuzklausīsit padomus un būsiet ieguvējs. Iegūsi zināšanas, jūsu prāts kļūs vēl asāks.

Dvīņi. Rūpējieties par savu dvēseli, ja jūs iegūsiet saskaņu ar visu pasauli. Attiecībās ar partneri var traucēt plāpīgums un lieligums. Šis nedēļas neveiksmes būs agrākās rīcības sekas. Jūsu idejas vai nu noraidīs, vai arī uztvers ar lielu sajūsmu. Iespējama negaidīta izugsme. Mērķi gan būs pragmatiski.

Vēzis. Noskaņojums būs visai erotisk, tā ka varat aizmirst par morāli un tikumību. Jums būs grūti pieturēties pie kā viena, gribēsiet izmēģināt daudz partnerus. Izvairieties no uzstāšanās, lai arī kā jums gribēsiet pārliecināt par savu uzskatu pareizību. Būs jāapgūst daudz jauna. Varat doties uz ārzemēm gan peļņā, gan ceļojumā.

Lauva. Rosināsiet citos domas par seksu, kaut gan pats to varat nepamānīt. Atklāsies kāds slepens pielūdžējs. Var sākties skaista un ilgstoša draudzība vai mīlestība. Bieži būsiet pārāk kategorisks. Nepalaužieties uz cilvēkiem — daži būs kā skaisti, bet lēti pulksteņi, kuriem nevar ticēt. Vajadzēs uzņemties iniciatīvu.

Jaunava. Attiecības jāšargā no trešās personas ietekmes un klātbūtnes. Var iznākt darīšanas ar gaudulīgiem un vārgiem cilvēkiem, kuriem skaudīs jūsu panākumi. Lieki neriskējiet, uzticieties apdomīgiem cilvēkiem. Zināšanas dalīties nesavtīgi. Varat doties komandējumā, mainīt darbavietu — izdosies atrisināt samezģotas attiecības.

Svari. Cieņsiet savu ilūziju dēļ. Tās izrādīsies tiešām nepiepildāmas. Lai atgūtu sirdsmieru, būs nepieciešamas garīgas nodarbības. Darbs kļūs par pašaplicināšanās līdzekli. Iespējama garīga pārpūle. Padomājiet par to, kā uzlabot fizisko pašsajūtu. Kāds radnieks vai nu palīdzēs, vai arī ļoti traucēs.

Skorpions. Iepazītais cilvēks kļūs par draugu uz ilgu laiku. Saglabājiet uzticību tradīcijām! Baudīsit pretējā dzimuma pārstāvju piekrišanu, tomēr esiet apdomīgāks. Pat nelaimē saskaistīsiet iespējas, kurām agrāk netikāt pievērsis uzmanību. Padomājiet, kā labāk veikt savu darbu, tad arī algas pielikums nebūs jāgaida.

Strēlnieks. Var mainīties attiecību izkārtojums ģimenē, lielāka nozīme jūsu dzīvē būs vecākiem, dzimtas tradīcijām. Mīlestībā svarīgākais būs pirmreizības prieks. Būsiet kareivīgs, bet jūsu teiktais var tikt nepareizi atspoguļots. Veiksies pirkšanas pārdošanas darījumi, varat necerēti izdevīgi iegādāties nekustamo īpašumu.

Mežāzis. Smaidu nenozudīs no jūsu sejas. Nedēļas nogale kā radīta trakuļīgām izpriecām. Attiecībās valdīs harmonija — gūsiet abpusēju prieku. Gribspēka netrūks, pašizliedzīgi meitīsiet jebkurā darbā. Tomēr brīžiem derētu padomāt, vai risks attaisnosies. Neplāpājiet par to, ko gribat sasniegt, ķerieties pie darba!

Ūdensvīrs. Būs grūti apvaldīt emocijas un izprast savas vēlmes. Traucēs slēptas kaislības, būs grūti rast savstarpēju harmoniju. Dažas problēmas atrisināsies pašas no sevis. Koncentrējieties un rīkojieties mērķtiecīgi. Naudas lietās esiet precīzs, maza paviršība var radīt lielas nepatīkšanas. Aizstātot savu viedokli, nezaudējiet humora izjūtu.

Zivis. Saasināsiet vientulības sajūtu. Jums derētu iemācīties ieklausīties un piekāpties, it īpaši, ja neesat līdz galam pārliecināts par savu taisnību. Lielākā daļa neveiksmju būs nepareizas laika plānošanas sekas. Sāciet nopietni apsvērt, kur nokļūsi, ja turpināsiet iet pa iesāktu ceļu. Padomājiet par ģimenes plānošanu.

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

Par preču pavadzīmu rēķinu veidlapām un to izlietojuma pārskatu

Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālā iestāde informē, ka no 2002. gada 1. jūlija darījumus var noformēt tikai ar jaunā veida veidlapām, līdzšinējā veida veidlapas no 2002. gada 1. jūlija tiks uzskatītas par nederīgām darījumu noformēšanai.

Nodokļu maksātājiem līdz 2002. gada 15. jūlijam ir jāiesniedz VID teritoriālajā iestādē atsevišķi pārskati par 2002. gada 2. ceturksni izlietotajām veidlapām:

- pārskats par izlietotajām līdzšinējā veida veidlapām,
- pārskats par izlietotajām jaunā veida veidlapām.

Par katra veida («Preču pavadzīme rēķins», «Preču pavadzīme rēķins naftas produktiem (degvielai)» un «Preču pavadzīme rēķins alkoholam») pavadzīmes rēķina veidlapu izlietojumu juridiskās un fiziskās personas sagatavo atsevišķu pārskatu.

Atlikumā palikušās līdzšinējā veida veidlapas jānoraksta, sastādot aktu, kurā obligāti jānorāda norakstīto veidlapu sērijas un numuri.

Aktu par veidlapu norakstīšanu jā sastāda 3 eksemplāros, no kuriem vienu kopā ar pārskatiem līdz 2002. gada 15. jūlijam jāiesniedz attiecīgajā VID teritoriālajā iestādē, kurā veidlapas iegādātas.

Pārskatu VID teritoriālajai iestādei var iesniegt arī elektroniski sagatavotā veidā.

VID teritoriālās iestādes neizsniedz jaunas pavadzīmu rēķinu veidlapas, ja juridiskā vai fiziskā persona nav iesniegusi pārskatu par iepriekš saņemto veidlapu izlietošanu.

Neskaidribo gadījumos lūdzam griezties VID Latgales reģionālās iestādes Preiļu nodaļas Nodokļu konsultācijas daļā, Preiļos, Raiņa bulvārī 24, 106. kabinetā. Tālrunis 53-24253.

Šodien es dzīvoju un šodien vēlos atzīt, ka mana dzīve ir kā vienreizēja, dārga dāvana. Šodien vēlos atzīties, ka esmu svētīts — dzīves mīlēts un apdāvināts.

Vārkavas pagasta padome sirsnīgi sveic 100. dzimšanas dienā IGNATU PABĒRZU!

SIA SAU «PREIĻI» vajadzīgi:
**bārmenis,
pavārs.**
Pieteikties pa tālr. 53-23333, 53-23319.

SIA «Kārlis Viens» iepērk mājlopus kautsvārā.
Samaksa tūlītēja (pie svēršanas).
Formē subsīdijas.
Tālr. 6468887, 53-48524.

SIA «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvarā.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 42807, 44179, 9161121.

SIA «Vilcāns V» Līvānos, Alejas ielā 19
(Ubagliči pie pilsētas stadiona)
izgatavo melnā granīta piemeņķus, apmales un melnās betona apmales.
Līvānu novada iedzīvotājiem LĪZINGS!
Tālr. 6469426, 53 41555 pēc 20.

SIA «Dubiki» pērk cūkas, liellopus, jaunos, aitas dzīvsvarā.
Samaksa tūlītēja. +12%, +18%.
Tālr. 9121830, 6467570, 54-74696.

Dziedniecība Valentina Kuļešova
16. jūlijā plkst. 11.00-13.00 pieņems
Preiļos, Raiņa bulvārī 24
(viesnīcā, 3. st.).
Uzziņas pa tālrūni: 41-21744, 9463493.

**LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS UNIVERSITĀTES
EKONOMIKAS FAKULTĀTE
AICINA PIETEIKTIES STUDIJĀM
1. līmeņa augstākās izglītības programmā
GRĀMATVEDĪBA UN FINANSES.
Dokumentus pieņem līdz 20. jūlijam.**

Pasta ielā 1, Jēkabpīlī, LV-5200; tālr. 52-31952, mob. tālr. 9-491218.

NODOTS PRIVATIZĀCIJAI PRIVATIZĀCIJAS AGENTŪRA PAZIŅO: privatizācijai nodots šāds valstij piederošs zemesgabals:

Zemesgabala adrese	Zemesgabala platība (m²)	Zemes kadastra numurs	Zemes īpašuma reģistrācija zemes grāmatā	Zemesgabala pirkuma tiesīgā persona	Atbildīgais speciālists, viņa tālrunis
Talsu iela 3, Preiļi	2031	76010040402	Preiļu pilsētas zemesgrāmatā, folijas Nr.100000035154	Akciju sabiedrība "Latvijas Unibanka"	Raitis Kitners 7021343

Personām prasījumi, kas attiecas uz minēto privatizējamo zemesgabalu, piesakāmi 1 (viena) mēneša laikā no šī paziņojuma publicēšanas dienas laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Ja prasījumi attiecīgajā termiņā nebūs pieteikti, tie zemesgabala privatizācijas gaitā netiks ņemti vērā. Prasījumus apliecinotie dokumenti jāiesniedz Privatizācijas aģentūrā, Rīgā, K. Valdemāra ielā 31, LV-1887.

Privatizācijai nodotā zemesgabala robežu plāns publicēts laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" 2002. gada 3. jūlijā, Nr.99(2674), ielikums Nr.27 (183).

4PA Privatizācijas aģentūra
K.Valdemāra iela 31, Rīga, LV-1887 E-mail: lpa@mail.bkc.lv http://www.lpa.bkc.lv

Pārdod

jaunu un lietotu datorus vai iznomā.
Tālr. 9559719;
MTZ-82.1 2000. g. 100 m/st. ar «Dan-fosu» 4600 Ls. Tālr. 9651934;
MTZ-82 UK 1991. g. Tālr. 9408215; govi. Tālr. 78340;
gov. Tālr. 24698;
gov. Silajāņu pag., Špaki, Arkādijs Jakuševs;
gov. (4. lakt.). Tālr. 53-55638;
māju Līvānos, Rīgas ielā. Tālr. 9415423;
avenes. Tālr. 21444;
kombaina rezerves daļas. Tālr. 78340.

Piedāvā darbu

steidzami vajadzīga veikala vadītāja Ezerciemā. Tālr. 23037.
Vajadzīgi strādnieki ogu lasīšanai un iekraušānai. Tālr. 9464960, 53-07067,

Pērk cirsmas un mežus īpašumā, zemi ezera krastā.
Tālr. 9104510.

SIA «BIOLARS» pārdod
klijū/miltu maisījumu (70 Ls/t),
miltu/sauļespuķu maisījumu (95 Ls/t).
Pasūtīt pa tālr. 31-34145, 6471425.

Akreditētā BO valsts SIA «Barkavas arrodvidusskola»
2002./2003. mācību gadā uzņem audzēkņus šādās izglītības programmās:

ar pamatskolas izglītību

- ✓ Tūrisma pakalpojumi (kvalifikācija — lauku tūrisma saimniecības darbinieks), mācību ilgums 4 gadi.
- ✓ Komerzcimības (kvalifikācija — mazumtirzniecības komercdarbinieks), mācību ilgums 4 gadi.
- ✓ Pārtikas produktu tehnoloģijas un iekārtas (kvalifikācija — maiznieks vai maiznieka palīgs), mācību ilgums 3 gadi.
- ✓ Apgaides darbi, pedagogiskās korekcijas grupa (kvalifikācija — būvstrādnieks), mācību ilgums 3 gadi.
- Pieņem 16 gadus vecus jauniešus ar 7 klašu izglītību.
- ✓ Būvdarbi (kvalifikācija — ēku celtnieks), mācību ilgums 3 gadi.

ar vidusskolas izglītību

- ✓ Edināšanas serviss (kvalifikācija — pavārs), mācību ilgums 1 gads.
- neklātienē
- ✓ Edināšanas serviss (kvalifikācija — pavārs), mācību ilgums 1 gads.
- ✓ Pārtikas ražošanas tehnoloģijas un iekārtas (kvalifikācija — maiznieks), mācību ilgums 1 gads.

Plašas iespējas praktizēties ārzemēs projektu ietvaros. Audzēkņi tiek nodrošināti ar dienesta viesnīcu, ēdnicu. Ceļa izdevumu kompensācija, stipendija (klātienes nodājā).

Adrese: Dzirnāvu iela 1, Barkavas pag., Madonas raj., LV 4834.
Tālr. 48-36501, fakss 48-36722.
Dokumentus pieņem katru dienu no plkst. 9.00 - 15.00.
Uzņemšanas komisija 29. jūlijā plkst. 10.00.

Reiz pienāk diena nelūgta un skarba,
Kād dziļi, dziļi sirdī sāp.
Patiesa līdzjūtība Tev, Arni,
kad vasara smaržo pēc skujām un
vīstošiem atvadu ziediem,
par TĒVA mūžu
trīs saujas smilšu beram.
Sīļukalna pagasta padome

Sāp sirds, no tēva šķīroties,
Kad viņa taka smilšu kalnā iet.
Izsakām dziļu līdzjūtību
Katedrales feldšeru punkta
vadītājam Ēnāi Fedotovai,
no TĒVA atvadoties.
Rušonas pagasta padome